DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z ZAKRESU UZALEŻNIEŃ (ALKOHOLU, NARKOTYKÓW, DOPALACZY), PRZEMOCY I INNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SZAFLARY WŚRÓD DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

opracowana na zlecenie

GMINY SZAFLARY – GMINNEGO

OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

przez

Ośrodek Profilaktyki Społecznej
w Krakowie

2018

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Niniejszy raport powstał na zlecenie gminy Szaflary.

Raport powstał w oparciu o dane statystyczne udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policję, a także o dane zdobyte w procesie ankietowania oraz rozmawiania z reprezentatywnymi grupami społecznymi:

- Dorośli mieszkańcy miasta
- Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie
- Młodzież szkolna ze szkół na terenie gminy
- Osoby zaangażowane w pracę społeczną i mające styczność z problemami społecznymi miasta

Raport jest szczególnie wartościowy, ponieważ obiektywne dane pochodzące ze statystyk udostępnione przez instytucje działające na terenie gminy są uzupełnione przez subiektywne opinie mieszkańców gminy.

Badanie zostało przeprowadzone w lutym i marcu 2018 r.

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Spis treści

Diagnoza społeczna – zakres i cel diagnozy problemów społecznych 7
Diagnoza społeczna 7
Problem społeczny 7
Gmina Szaflary – charakterystyka 10
Położenie 10
Ludność 10
Zasoby instytucjonalne i personalne 12
Placówki oświatowe 12
Placówki pomocy społecznej 12
Placówki kulturalne 13
Placówki zdrowotne 14
Projekty 15
W 2015 r.: 15
W 2016 r.: 17
W 2017 r.: 18
Działania profilaktyczne organizowane w gminie Szaflary 19
Zajęcia sportowe 19
W 2015 r.: 20
W 2016 r.: 20
W 2017 r.: 21
Działania profilaktyczne 21

W 2015 r.: 21

W 2016 r.: 22

W 2017 r.: 24

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych 25

Postawy właścicieli/sprzedawców w punktach sprzedaży na temat alkoholu papierosów i ich dystrybucji 26

Problemy społeczne dorosłych mieszkańców gminy Szaflary 30

Najistotniejsze problemy w środowisku lokalnym 30

Bezrobocie i ubóstwo 32

Definicja 32

Lokalny rynek pracy i struktura zatrudnienia 33

Ubóstwo – definicja 34

Ubóstwo – przyczyny 35

Świadczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 36

Propozycje zmian, które powinna rozważyć gmina 39

Problematyka używania i uzależnienia od substancji psychoaktywnych 39

Alkohol 39

Powszechne opinie i przekonania na temat alkoholu 41

Częstotliwość spożywania alkoholu 43

Narkotyki 44

Nikotyna 46

Przemoc w rodzinie 48

Bezpieczeństwo na terenie gminy 53

Inne problemy społeczne dorosłych mieszkańców gminy 56

Problemy osób starszych i niepełnosprawnych 56
Ocena działań gminy w zakresie problemów społecznych 58
Problemy dzieci i młodzieży 60
Poczucie bezpieczeństwa 60
Młodzież a media 61
Substancje Psychoaktywne 65
Alkohol 65
Narkotyki 68
Dopalacze 69
Kierunki działań z zakresu profilaktyki społecznej 71
Ankiety 73
Ankieta sprzedawców 73
Ankieta dorosłych mieszkańców gminy 78
Ankieta dla uczniów 88

Spis ilustracji:

1. Wiek ludności gminy Szaflary 10
2. Stan cywilny osób w gminie Szaflary 11
3. Od jakiego wieku, Twoim zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol? 26
4. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić alkohol? 27
5. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić wyroby tytoniowe? 27
6. W przypadku wątpliwości, jak często pytasz o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta? 28
7. Czy uważasz, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce? 29

8. Czy często zdarza się spożywanie alkoholu w obrębie Twojego punktu? 29
9. Jak, Twoim zdaniem, funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych w Twojej wsi? 30
10. Jakie problemy są najistotniejsze w Pana/Pani środowisku lokalnym? 31
11. Jakie kategorie osób i grup najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Państwa wsi? 32
12. Co jest najczęstszym powodem bezrobocia w Państwa wsi? 34
13. Jakie są przyczyny ubóstwa w Państwa wsi? 36
14. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. 37
15. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2016 r. 37
16. Powody przyznania pomocy społecznej w 2017 r. 38
17. Czy oczekuje Pan/Pani od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych? 40
18. Opinia na temat dostępności alkoholu na rynku. 41
19. Od jakiego wieku, Pana/Pani zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol? 42
20. Czy uważa Pan/Pani, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce? 42
21. Ile razy zdarzyło się Panu/Pani pić napój alkoholowy (piwo, wino, wódka) w ciągu ostatnich 30 dni? 43
22. Czy w Państwa gminie łatwo jest kupić narkotyki? 45
23. Czy uważasz, że w Twoim środowisku narkotyki kupić jest...? 45
24. Czy w Pana/Pani opinii dzieci z Pańskiej wsi mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków? 46
25. Czy pali Pan/Pani papierosy? 47
26. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy? 48
27. Czy według Pani/Pana przemoc w rodzinie wobec kobiet w Państwa wsi? 50
28. Czy według Pani/Pana oceny na terenie Pana/Pani wsi są przypadki bicia dzieci przez rodziców/opiekunów? 51
29. W przypadku zaistnienia przemocy domowej... 51

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

30. Jakie są przyczyny przemocy domowej w Pana/Pani opinii? 52
31. Stosunek do kar fizycznych i surowego wychowania 53
32. Czy uważa Pan/Pani, że wieś, w której Pan/Pani mieszka jest bezpieczna? 54
33. Co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa w Państwa wsi? 55
34. Jakie problemy społeczne najczęściej dotykają osoby starsze? 57
35. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) świadczona w Państwa wsi jest wystarczająca? 58
36. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym? 58
37. Czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca? 59
38. . Jakie działania powinna podejmować gmina w celu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych? 59
39. Czy czujesz się w szkole bezpieczny/a ? 61
40. Jak dużo czasu spędzasz tygodniowo przed tym urządzeniem? 62
41. Czy znasz przypadki stosowania którejś z podanych niżej form przemocy? 63
42. Kto przekazał Ci wiedzę dotyczącą cyberprzemocy? 64
43. Czy byłeś/aś ofiarą publikacji kompromitujących materiałów na Twój temat? 65
44. Ile osób w Twoim otoczeniu używa alkoholu? 65
45. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić alkohol przez osobę nieletnią jest: 66
46. Gdzie po raz pierwszy paliłeś/łaś? 67
47. Czy wiesz, gdzie i u kogo w Twoim środowisku można kupić narkotyki? 68
48. Czy ktoś namawiał Cię do spróbowania dopalaczy? 70

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Diagnoza społeczna – zakres i cel diagnozy problemów społecznych

Diagnoza społeczna

Diagnoza społeczna, zwana także ekspertyzą społeczną jest dokumentem, który opisuje określone sytuacje, wydarzenia i społeczne uwarunkowania konkretnej społeczności. Zrealizowanie diagnozy społecznej jest absolutnie niezbędne w celu poprawnego zaplanowania zmian w danej społeczności. Niezależnie od tego czy zmiany te będą dotyczyć zupełnie nowych rzeczy, czy też ulepszenia tych już istniejących.

H. Radlińska przejęła z medycyny pojęcie diagnoza. Wprowadził je do języka pracy socjalnej w kontekście diagnozy społecznej, za której przedmiot uznała potrzeby psychiczne i społeczne (socjalne, wychowawcze, opiekuńcze) danego społeczeństwa. W diagnozie wyodrębniła stwierdzenie cech danego stanu oraz analizę i wnioskowanie.

Zgodnie z definicją zaproponowaną przez A. Kamińskiego określenie diagnozy jako społecznej oznacza ukierunkowanie rozpoznania losów jednostek na tle społecznych uwarunkowań, tworzonych przede wszystkim przez rodzinę, szkołę, miejsce pracy, środowisko sąsiedzkie. Diagnoza społeczne może odnosić się także do badania grup społecznych czy społeczności lokalnych.

Problem społeczny

Problem społeczny to wg Leksykonu Polityki Społecznej autorstwa Barbary Rysz – Kowalczyk taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Jest on rozbieżnością pomiędzy uznanymi wzorcami społecznymi, a aktualnym stanem rzeczy. Można go opisywać pod względem wielu, różnych aspektów, takich jak: częstotliwość występowania problemu, występowanie problemów w strukturze społecznej, liczba osób zajmujących się zawodowo próbą rozwiązania danego problemu i czas trwania tego niekorzystnego zjawiska w danej społeczności.

Inną interesującą definicją problemu społecznego jest koncepcja Pula B. Hortona i Geralda R. Lesliego (1970), która została przyjęta na potrzeby tego raportu. Według tych autorów problem społeczny to:

a) zjawisko, które jest niepożądane i społecznie kłopotliwe (ze względu na natężenie, częstotliwość występowania, zasięg, charakter następstw itp.),

b) porusza znaczną część społeczeństwa (kłopotliwa kwestia musi zaistnieć w świadomości społecznej i uzyskać krytyczną opinię; w ten sposób obiektywnie istniejące zjawisko przeobraża się w subiektywnie odbierany problem społeczny),

c) wydaje się możliwe do przezwyciężenia (musi istnieć przekonanie, że problem można rozwiązać; zwiększa to szanse na autentyczne zaangażowanie członków zbiorowości i wypracowanie praktycznych dyrektyw służących jego eliminacji lub minimalizowaniu negatywnych skutków),

d) przezwyciężenie go jest możliwe poprzez działania zbiorowe (konieczna jest nie tylko aktywność „profesjonalistów od danych problemów", ale masowe wsparcie społeczne — uzyskane dzięki zbliżonym sposobom interpretacji zjawiska).

Do najpopularniejszych problemów społecznych należą:

- wojna,
- przemoc, w tym przemoc domowa
- ubóstwo,
- długotrwałe bezrobocie,
- bezdomność,
- nierówności społeczne,
- alkoholizm,
- narkomania,
- inne uzależnienia (inne substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne),
- prostytucja.

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Herbert Blumer wyróżnia 5 faz formułowania się problemów społecznych:

- wyłonienie się problemu,
- uprawomocnienie,
- mobilizacja do działania,
- sformułowanie oficjalnego planu działania,
- empiryczne realizacje planu.

W trakcie przeprowadzania diagnozy problemów społecznych w środowisku lokalnym należy uwzględniać następujące zagadnienia:

- ustalenie liczby osób dotkniętych problemem
- ustalenie liczby osób odczuwających skutki danego problemu
- ustalenie dynamiki wzrostu danego problemu
- ustalenie przyczyn jednostkowych i społecznych
- rozmiar dolegliwości na tle innych problemów społecznych
- dostępność źródeł pomocy i wsparcia
- efektywność pomocy w środowisku
- deficyty infrastrukturalne i społeczne
- stosunek mieszkańców do problemu społecznego (opinie, postawy, doświadczenia).

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Gmina Szaflary – charakterystyka

Położenie

Gmina Szaflary mieści się w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim, nad brzegiem potoku Biały Dunajec w pobliżu Pogórza Gubałowskiego. Powierzchnia wynosi 54,3 km^2. Stanowi 3,7% powierzchni powiatu. Jej siedzibą jest wieś Szaflary. Na gminę Szaflary składa się 7 sołectw: Bańska Niżna, Bańska Wyżna, Bór, Maruszyna, Skrzypne, Szaflary i Zaskale. Różnica wysokości na obszarze gminy wynosi ponad 320m. Dzięki tej różnicy na niewielkim obszarze można zaobserwować różnorodne warunki przyrodnicze i atmosferyczne.

Ludność

Zgodnie z raportem z 31 grudnia 2017 r. gminę zamieszkuje 10 783 osoby. Ilość kobiet i mężczyzn jest bardzo podobna. Gęstość zaludnienia wynosi 199 osób/km^2. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,6 lat i jest niższy, niż średni wiek mieszkańców województwa małopolskiego i niższy od mieszkańców całej Polski. Osoby w wieku 0-14 lat stanowią 17,1% osób, 15-64 – 69,7%, natomiast osoby powyżej 65 roku życia stanowią 15,7%.

1. Wiek ludności gminy Szaflary

Gmina ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 3,8 na 1000 osób. Jest to więcej, niż w całym województwie (1,7) i znacznie więcej, niż w całej Polsce, gdzie wynik ten wynosi -0,2. Współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów) wynosi 1,31. Jest on wyższy od średniej dla województwa i znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Zgodnie z danymi GUS z 2011 r. osoby w związkach małżeńskich stanowiły 57,1%, kawalerowie/panny 32,2%, wdowcy/wdowy

7,9%, rozwodnicy 2%, natomiast nie udało się ustalić stanu cywilnego 0,9% ludności gminy Szaflary.

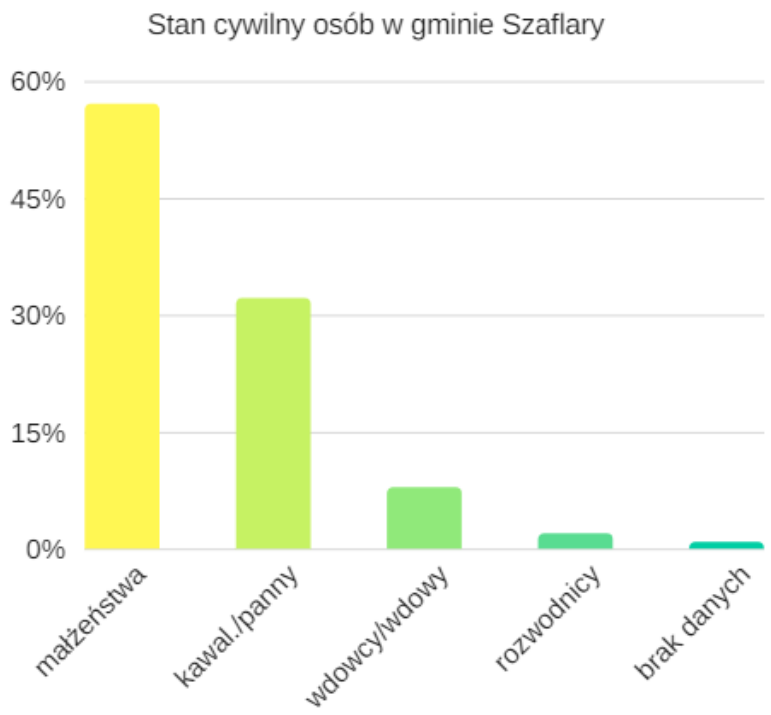

2. Stan cywilny osób w gminie Szaflary

Porównując do danych z całego kraju można zaobserwować różnicę przede wszystkim w ilości osób po rozwodzie (Polska, 5%). W gminie Szaflary przypada 7,6 zgonów na 1000 ludności, jest to mniej, niż w województwie (9,1) i mniej, niż w całym kraju (10,1). Zdecydowaną najczęstszą przyczyną zgonów są choroby układu krążenia. Jest to najczęstszy powód zgonów w całym kraju. Powód ten dotyczy częściej kobiet, niż mężczyzn. Kolejną przyczyną są nowotwory, na które umiera procentowo trochę więcej osób, niż w całej Polsce. Większą różnicę można zaobserwować w zgonach spowodowanych chorobami układu oddechowego. W gminie wynosi on 8%, natomiast w całym kraju 6,1%.

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Zasoby instytucjonalne i personalne

Placówki oświatowe

1. Przedszkola i punkty przedszkolne – w gminie Szaflary działają 3 przedszkola: Gminne Przedszkole w Szaflarach, Przedszkole z Widokiem w Zaskalu, Przedszkole im. Aniołów Stróżów Zgromadzenia Służebnic Matki Dobrego Pasterza w Szaflarach.

2. Szkoły podstawowe w gminie – jest 8 szkół podstawowych: w Szaflarach, Borze, Bańskiej Niżnej, Bańskiej Wyżnej, Skrzypnem, Maruszynie Górnej, Maruszynie Dolnej, Zaskalu.

Placówki pomocy społecznej

1. GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Podstawowymi celami działania Ośrodka są:

1.) umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia,

2.) zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka

3.) w miarę możliwości doprowadzenie do życiowego usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem

2. GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Komisji, wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.), należy w szczególności:

1) Inicjowanie, współpraca przy opracowaniu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2) Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy w sprawie – liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania,

3) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego

4) Prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia współuzależnienia.

5) Współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy w zakresie realizacji zadań wynikających z gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Szaflary.

Placówki kulturalne

1. Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki w Szaflarach

Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki w Szaflarach jest samorządową jednostką organizacyjną powołana uchwałą Rady Gminy Szaflary z dnia 30 marca 2015 roku. Jest to instytucja kultury działająca w oparciu o ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której działalność polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Realizowane zadania maja na celu stworzenie jak najlepszych warunków do harmonijnego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców poprzez edukację kulturalną, kształtującą nawyki odbiorcy wartości kulturowych. Funkcję Dyrektora GCKPiT w Szaflarach od pierwszego dnia jego działalności, tj. od 31 sierpnia 2015 roku sprawuje Maciej Szostak – jednocześnie prezes Podhalańskiej Lokalnej Grupy Działania (www.gckpit.szaflary.pl).

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

2. Gminna Biblioteka Publiczna w Szaflarach

Do zadań biblioteki publicznej należą:

1) gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy,

2) pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych oraz opracowywanie i publikowanie bibliografii regionalnych, a także innych materiałów informacyjnych o charakterze regionalnym,

3) badanie stanu i stopnia zaspokojenia potrzeb użytkowników, analizowanie stanu, organizacji i rozmieszczenia bibliotek oraz formułowanie i przedstawianie organizatorom propozycji zmian w tym zakresie,

4) udzielanie bibliotekom pomocy instrukcyjno – metodycznej i szkoleniowej.

Placówki zdrowotne

Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Szaflarach SPGOZ w Szaflarach prowadzi szeroką działalność, zarówno leczniczą jak i profilaktyczną. W SPGOZ pracują lekarze posiadający następujące specjalizacji: pediatria, dermatologia-wenerologia, choroby wewnętrzne, ginekologia – położnictwo, stomatologia, radiologia i diagnostyka obrazowa.

Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje i inne podmioty

Na terenie gminy działa 8 Ochotniczych Straży Pożarnych. Związek Podhalan w Polsce posiada 5 oddziałów w gminie Szaflary w: Bańskiej Wyżnej, Szaflarach, Skrzypnem, Zaskalu oraz Maruszynie. Na terenie gminy działają też 3 kluby sportowe: Ludowy Klub Sportowy Szaflary oraz Ludowy Klub Sportowy Zaskale oraz Uczniowski Klub Sportowy „Świt"; Podhalańska Lokalna Grupa Działania, Schronisko dla zwierząt, a także liczne stowarzyszenia, tj.:

- Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Szaflary

- Stowarzyszenie Nasa Bańska Wyżna
- Grupa Inicjatyw Lokalnych „Gil" – OPP
- Podhalański Klub Samochodów Terenowych Nowy Targ 4x4
- Stowarzyszenie Motocyklowe Śleboda w Szaflarach
- Stowarzyszenie Federacji Obrony Podhala
- Stowarzyszenie Czuj! Czuwaj! w Maruszynie
- Stowarzyszenie „Mocni Razem"

Projekty

Wyżej wymienione organizacje we współpracy z gminną realizują bardzo dużo różnych projektów.

W 2015 r.:

- Projekt „Szczęśliwa Rodzina" (Stowarzyszenie Mocni Razem w Maruszynie) (realizowano zarówno projekt dotyczący profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu popularyzowanie i upowszechnianie spędzania czasu wolnego przez rodziców z dziećmi oraz promocję zdrowego stylu życia bez używek.

- Projekt „Sport to zdrowie", który miał na celu promocję zdrowego stylu życia bez używek, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym przez krzewienie kultury fizycznej i sportu oraz poprzez uprawianie turystyki pieszej.

- Projekt „Środowiskowy etap XXXVIII Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej Młodzież zapobiega pożarom" organizowany przez OSP w Borze. Projekt miał na celu organizowanie działań pomocowych, akcji, imprez okolicznościowych i konkursów mających na celu ograniczenie zjawisk patologicznych.

- Projekt „Radość i uśmiech na co dzień - organizowanie zajęć artystyczno plastycznych" organizowany przez Stowarzyszenie Dla Rozwoju Gminy Szaflary z Bańskiej Niżnej (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu umożliwienie dzieciom oderwanie się od rzeczywistości, problemów życia codziennego, nauczenie wyrażania uczuć, rozwinięcie współpracy działania w grupie, wspieranie rozwoju emocjonalnego poprzez zajęcia organizowane jako alternatywa do sięgania po używki i spędzania czasu przed komputerem.

- „#2 Piknik Rowerowy Szaflary Tour 2015", który miał na celu stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości aktywnego spędzenia czasu wolnego w okresie wakacji z dala od używek i nałogów poprzez udział w zawodach sportowych na świeżym powietrzu, podniesienie świadomości lokalnej społeczności nt. szkodliwości wpływu używek oraz ukazanie sposobów walki z nimi poprzez sport i aktywność fizyczną oraz spędzania czasu wspólnie z rodziną

- Projekt „Organizowanie dla dzieci i młodzieży zajęć rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia" organizowany przez Grupę Inicjatyw Lokalnych GIL z Boru (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu zdobycie wiedzy na temat zagrożenia, jakie niesie stosowanie niedozwolonych używek, poznanie zasad stosowania metod uprawiania turystyki górskiej, jako formy spędzania czasu wolnego i prowadzenia zdrowego stylu życia.

- Dofinansowanie do festynu organizowanego przez Związek Dużych Rodzin Gmina Szaflary pod nazwą „Wesoła Rodzina" organizowanego w ramach kampanii ogólnopolskiej Zachowaj trzeźwy umysł.

W 2016 r.:

- Projekt „Szczęśliwa Rodzina" organizowany przez Stowarzyszenie Mocni Razem w Maruszynie (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu popularyzowanie i upowszechnianie spędzania czasu wolnego przez rodziców z dziećmi, promocję zdrowego stylu życia bez używek.

- Projekt „Aerobik" (Stowarzyszenie Mocni Razem w Maruszynie). Realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii. Projekt miał na celu promocję zdrowego stylu życia bez używek, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym przez krzewienie kultury fizycznej i sportu oraz poprzez uprawianie aerobiku.

- Stowarzyszenie Dla Rozwoju Gminy Szaflary z Bańskiej Niżnej - Projekt "Radosne promyki - organizacja zajęć teatralno - artystycznych" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu umożliwienie dzieciom oderwanie się od rzeczywistości, problemów życia codziennego, nauczenie wyrażania uczuć, rozwinięcie współpracy działania w grupie, wspieranie rozwoju emocjonalnego poprzez zajęcia organizowane jako alternatywa do sięgania po używki i spędzania czasu przed komputerem.

- Projekt "Rodzinne spotkania lekiem na nudę" organizowany przez Grupę Inicjatyw Lokalnych GIL z Boru. Projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii. Projekt miał na celu zdobycie wiedzy nt. zagrożenia jakie niesie stosowanie niedozwolonych używek, popularyzowanie i upowszechnianie spędzania czasu wolnego przez rodziców z dziećmi, promocję zdrowego stylu życia bez używek.

- "Kultura - źródło rozwoju społecznego" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu umożliwienie dzieciom i całym rodzinom oderwanie się od rzeczywistości, problemów życia codziennego,

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

nauczenie wyrażania uczuć, rozwinięcie współpracy działania w grupie, wspieranie rozwoju emocjonalnego poprzez poznanie zabytków kultury, uczestniczenie w warsztatach jako alternatywa do sięgania po używki i spędzania czasu przed komputerem.

- Projekt "Świat techniki zamiast używek" organizowane przez Stowarzyszenie Nasa Bańska Wyżna - (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt miał na celu stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości aktywnego spędzenia czasu wolnego z dala od używek i nałogów poprzez udział w zajęciach z robotyki, Warsztaty miały na celu poszerzenie wiedzy z zakresu matematyki, fizyki, mechaniki i informatyki. Uczniowie rozwijali zdolność logicznego myślenia oraz pobudzali wyobraźnię przestrzenną. Celem projektu było wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży o utrudnionym dostępie do ofert zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego w sposób ciekawy i nowatorski z dala od używek.

W 2017 r.:

- Projekt: „Środowiskowy etap XL Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” organizowany przez Ochotniczą Straż Pożarną w Borze. Realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii.

- Projekt "Wakacje z piłką nożną " organizowany przez Stowarzyszenie Dla Rozwoju Gminy Szaflary (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii)

- Grupa Inicjatyw Lokalnych GIL - Projekt "Z techniką za pan brat" – wykorzystywanie techniki do codziennego życia " (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii)

- Projekt „Klocki Lego – zabawa i rozwój" organizowany przez stowarzyszenie Nasa (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

- Projekt „Rzecz o niepamięci" organizowany przez Stowarzyszenie Historii Spytkowic oddział Szaflary. Był to rajd historyczny śladami Augustyna Suskiego (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

- Projekt „Zajęcia rozwijające zainteresowanie wybranych dzieci grą na gitarze i nauczenie podstaw akompaniamentu, zorganizowane w celu zapobiegania uzależnieniom i patologiom społecznym" organizowane przez Stowarzyszenie Czuj! Czuwaj! (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

- Projekt „Gmina chodzi! – Nordic Walking" organizowane przez Ognisko TKKF „Gorce – Nowy Targ" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

Działania profilaktyczne organizowane w gminie Szaflary

Zajęcia sportowe

W gminie organizowane były pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W 2015 r.:

- LKS w Zaskalu - Projekt „Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych realizowanych z wykorzystaniem bazy sportowej" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Zrealizowano założone cele, które dot. wzrostu zainteresowania sportem, rywalizacją sportową, jako alternatywa dla sięgania po używki.

- LKS w Szaflarach – Projekt „Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych realizowanych z wykorzystaniem bazy sportowej" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Organizowane zajęcia dot. zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zmniejszenie zagrożenia wykluczenia społecznego i zagrożenia korzystania z używek)

- Uczniowski Klub Sportowy "Świt" z Szaflar - Projekt "Sport zamiast używek" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Projekt dot. organizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów, zaangażowania ich do różnych form aktywności ruchowej, jako alternatywa do sięgania po używki.

W 2016 r.:

- LKS w Zaskalu - Projekt „Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych realizowanych z wykorzystaniem bazy sportowej" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Zrealizowano założone cele, które dot. wzrostu zainteresowania sportem, rywalizacją sportową, jako alternatywa dla sięgania po używki.

- LKS w Szaflarach – Projekt „Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych realizowanych z wykorzystaniem bazy sportowej" (realizowano

zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii). Organizowane zajęcia dot. zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zmniejszenie zagrożenia wykluczenia społecznego i zagrożenia korzystania z używek.

W 2017 r.:

- LKS Szaflary - Projekt „Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia dzieci i młodzieży oraz promujących gminę Szaflary. Zmniejszenie możliwości popadania w uzależnienia" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

- LKS Zaskale – Projekt „Wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowym i sportowym" (realizowano zarówno projekt dot. profilaktyki z zakresu alkoholizmu jak i narkomanii).

Działania profilaktyczne

W ostatnich latach w gminie prowadzone były działania profilaktyczne, m.in.

W 2015 r.:

Warsztaty:

- „Ciekawość nie zawsze się opłaca" - dot. uzależnień.
- „Zakazany owoc" - dot. uzależnień i zdrowej żywności.
- „Zagubiona myszka" - dot. uzależnień od multimediów.
- „Zaplątani w sieci" - dot. uzależnień od komputera i portali społecznościowych.
- „W wirtualnej (nie) rzeczywistości" - dot. cyberprzemocy.

- „Przyjazna zabawa to dobra zabawa” - dot. konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
- „Złość da ci w kość” - dot. agresji.

Projekty:

- "Ciąża bez alkoholu" Projekt przeprowadzony w klasach III gimnazjum mający na celu upowszechnianie wiedzy o konieczności zachowania całkowitej abstynencji przez kobiety w ciąży, jak również informacji jakie skutki wywiera alkohol na płód oraz o tym, jak pomóc dziecku z FAS/FASD)

Kampanie:

- Udział w Kampanii społecznej "No Promil - No Problem"

Konkursy:

- Gminny konkurs wiedzy: "Jestem wolny, więc mam wybór", przeprowadzony wśród uczniów gimnazjum, dotyczył profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu, nikotynizmu i narkomanii.
- Gminny konkurs wiedzy o uzależnieniach adresowany do uczniów szkół podstawowych, dot. profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu i nikotynizmu.
- Gminny konkurs plastyczny "W kręgu rodziny" promujący trzeźwy styl życia.
- Gminny konkurs dla gimnazjalistów "Pierwsza pomoc z elementami profilaktyki"

W 2016 r.:

- „Najpierw się śmieję, później płaczę ... o tym jak niszczą dopalacze” - dot. uzależnień od środków psychoaktywnych.
- „Zakazany owoc” - dot. uzależnień i zdrowej żywności.
- „Bunt to grunt” - dot. buntu młodzieńczego - przeprowadzony w dwóch szkołach.
- „Zaplątani w sieci" - dot. uzależnień od komputera i portali społecznościowych.
- „W wirtualnej (nie) rzeczywistości” - dot. cyberprzemocy.

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

- Warsztaty WenDo - zorganizowane dla kobiet, dotyczące budowania pewności siebie, asertywności i samoobrony zarówno fizycznej jak i psychicznej.

Programy profilaktyczne:

- "Program Domowi Detektywi" - realizowany w trzech szkołach.
- Program Profilaktyczny "NOE".

Projekty:

- "Ciąża bez alkoholu" Projekt przeprowadzony w klasach III gimnazjum mający na celu upowszechnianie wiedzy o konieczności zachowania całkowitej abstynencji przez kobiety w ciąży, jak również informacji jakie skutki wywiera alkohol na płód oraz o tym, jak pomóc dziecku z FAS/FASD
- Przeprowadzono spotkania gimnazjalistów z terapeutą ds. uzależnień, mające na celu podniesienie świadomości zagrożeń wynikających z używania środków odurzających
- Przeprowadzono spotkania uczniów z psychologiem na temat kształtowania pozytywnych postaw.

Kampanie:

- Udział w Kampanii społecznej "No Promil - No Problem"

Konkursy:

- Gminny konkurs wiedzy: "Jestem wolny, więc mam wybór", przeprowadzony wśród uczniów gimnazjum, dotyczył profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu, nikotynizmu i narkomanii.
- Gminny konkurs wiedzy o uzależnieniach adresowany do uczniów szkół podstawowych, dot. profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu i nikotynizmu.
- Gminny konkurs plastyczny "Dziękuję, używkami się nie truję" promujący trzeźwy styl życia.

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

- Gminny konkurs dla gimnazjalistów "Pierwsza pomoc z elementami profilaktyki" obejmujący w swoim zakresie podstawę programową dla gimnazjów przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem wytycznych Basic Life Support Europejskiej Rady Resuscytacji oraz profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

W 2017 r.:

- "Program Domowi Detektywi" - realizowany w trzech szkołach.
- Program profilaktyczny „NOE" adresowany do uczniów klas gimnazjalnych. Głównym celem było uświadomienie młodzieży tragicznych konsekwencji picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. – realizowany w dwóch szkołach
- Zrealizowano program profilaktyczny w postaci Gry profilaktycznej CUDER" wśród uczniów zarówno szkoły podstawowej jak i gimnazjum. Podczas spotkania pokazane zostały sposoby racjonalnego i bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu oraz wprowadzona została gra planszowa jako sposób na spędzanie wolnego czasu poza światem wirtualnym, co pozwoli też uniknąć wielu pułapek zmierzających do uzależnienia zarówno od alkoholu jak i środków psychoaktywnych. – 1 szkoła

Projekty:

- "Ciąża bez alkoholu" Projekt przeprowadzony w klasach III gimnazjum mający na celu upowszechnianie wiedzy o konieczności zachowania całkowitej abstynencji przez kobiety w ciąży, jak również informacji jakie skutki wywiera alkohol na płód oraz o tym, jak pomóc dziecku z FAS/FASD
- Przeprowadzono spotkania gimnazjalistów z terapeutą ds. uzależnień, mające na celu podniesienie świadomości zagrożeń wynikających z używania środków odurzających
- Przeprowadzono spotkania uczniów z psychologiem na temat kształtowania pozytywnych postaw.

Konkursy

- Gminny konkurs wiedzy: "Jestem wolny, więc mam wybór", przeprowadzony wśród uczniów gimnazjum, dotyczył profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu, nikotynizmu i narkomanii.
- Gminny konkurs wiedzy o uzależnieniach adresowany do uczniów szkół podstawowych, dot. profilaktyki uzależnień z zakresu alkoholizmu i nikotynizmu.
- Gminny konkurs plastyczny "Dziękuję, używkami się nie truję" promujący trzeźwy styl życia.
- Gminny konkurs dla gimnazjalistów "Pierwsza pomoc z elementami profilaktyki" obejmujący w swoim zakresie podstawę programową dla gimnazjów przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem wytycznych Basic Life Support Europejskiej Rady Resuscytacji oraz profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Kampanie:

- Udział w Kampanii społecznej "No Promil - No Problem"

W programach profilaktycznych w 2015 r. udział wzięło 547 uczniów, 68 nauczycieli oraz 12 rodziców, w 2016 r. 667 uczniów, 48 nauczycieli, 17 rodziców, natomiast w 2017 r. 432 uczniów, 39 nauczycieli oraz 12 rodziców.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych

Charakterystyka sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Szaflary

W gminie Szaflary istnieje 38 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym do spożycia poza miejscem sprzedaży 29 (w każdym z nich sprzedaje się alkohol poniżej 4,5%, w 28 z nich od 4,5% do 18%, a w 26 z nich powyżej 18%) oraz 9 (w każdym z nich jest

sprzedawany alkohol do 4,5%, w 8 z nich od 4,5% do 18%, a w 7 powyżej 18%) do spożycia w miejscu sprzedaży.

Postawy właścicieli/sprzedawców w punktach sprzedaży na temat alkoholu papierosów i ich dystrybucji

Osoby, które szczególnie powinny znać się na problemach związanych z alkoholem na terenie miasta są właściciele i pracownicy punktów sprzedaży, ponieważ codziennie mają kontakt z osobami kupującymi alkoholu. Ich odpowiedzi mogą stanowić dobre markery stanu danej społeczności.

Przebadanych zostało 37 osób z różnych punktów sprzedaży na terenie gminy. 28 z nich było pracownikami, natomiast 9 właścicielami punktów sprzedaży. 70% stanowiły kobiety, osoby były w wieku od 23 do 64 lat. W miejscach pracy 92% tych osób jest prowadzona sprzedaż alkoholu i papierosów, natomiast pozostałych tylko alkoholu.

Jedną z ważniejszych kwestii, o które pracownicy i właściciele zostali zapytani była sprzedaż napojów alkoholowych oraz papierosów osobom nieletnim.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Bez ograniczeń wiekowych	0%	0
Od 16 roku życia	0%	0
Od 18 roku życia	64.86%	24
Od 21 roku życia	35.14%	13

3. Od jakiego wieku, Twoim zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol?

Większość (64,86%) osób związanych ze sprzedażą alkoholu uważa, że alkohol powinien być sprzedawany od 18 roku życia, natomiast 35,14%, że od 21. Zapytani o próby dokonywania zakupu alkoholu przez osoby nieletnie odpowiedzieli następująco:

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Nigdy	54.05%	20
Zdarza się, ale bardzo rzadko	37.84%	14
Co najmniej raz w tygodniu	8.11%	3
Prawie codziennie	0%	0

4. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić alkohol?

W przypadku tego samego pytania, ale o wyroby tytoniowe odpowiedzi kształtowały się następująco:

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Nigdy	45.45%	15
Zdarza się, ale bardzo rzadko	48.48%	16
Co najmniej raz w tygodniu	0%	0
Prawie codziennie	6.06%	2

5. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić wyroby tytoniowe?

Jak można zaobserwować więcej nieletnich osób jest zainteresowana zakupem papierosów, w porównaniu do alkoholu. Jednakże z ankiet wynika, że 5% osób sprzedało alkohol osobie wiedząc, że jest nieletnia, a papierosy 3%. Co więcej, 12% wie o sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, a 10% o wyrobach tytoniowych. Niestety można założyć, że liczby te są niedoszacowane, a statystyki nie odzwierciedlają stanu faktycznego, ponieważ osoby zbierające ankiety wspominały o tym, że większość ankietowanych wahała się przy odpowiedzi

na to pytanie, argumentując „przecież nie będę na nikogo donosił”. Innym powodem może być fakt, iż istnieje możliwość wyciągnięcia konsekwencji z łamania prawa wobec sprzedawców sprzedającym alkohol nieletnim.

Art. 15 ust. 2 jasno postuluje, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. W gminie Szaflary sprzedawcy wydają się mieć tego świadomość. Zapytani o to jak często pytają o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta, w 68% przypadków powiedzieli, że zawsze, 30%, że często, jedna osoba odpowiedziała, że rzadko, natomiast nikt nie zaznaczył odpowiedzi „nigdy”.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Zawsze	67.57%	25
Często	29.73%	11
Rzadko	2.7%	1
Nigdy	0%	0

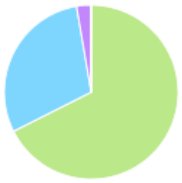

6. W przypadku wątpliwości, jak często pytasz o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta?

Inną istotną kwestią jest fakt, że pracownicy punktów sprzedaży w większości nie ulegają mitom dotyczącym alkoholu. Ponad połowa z nich nie uważa, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny, niż ten zawarty w wódce. Niestety nadal 35% osób myśli, że tak nie jest.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tak	35.14%	13
Nie	51.35%	19
Trudno powiedzieć	13.51%	5

7. Czy uważasz, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce?

Kolejnym zagadnieniem poddanym analizie w ramach tej diagnozy jest funkcjonowanie punktów sprzedaży. Osoby badane zostały zapytane m.in. o to jak często zdarza się, że ktoś pije alkohol w obrębie ich sklepu. Wyniki okazały się być zaskakujące, ponieważ 89% ankietowanych nigdy nie spotkało się z taką sytuacją. Tylko 2 osoby przyznały, że taka sytuacja ma miejsce prawie codziennie. Co więcej, tylko jednej osobie zdarzyło się w ciągu ostatniego miesiąca jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu oraz tylko jednej osobie zdarzyło się wezwać policję/straż miejską z prośbą o interwencję w sprawie spożywania przez klienta alkoholu w sklepie lub jego obrębie.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Prawie codziennie	5.56%	2
Najwyżej raz w tygodniu	2.78%	1
Raz dwa razy w miesiącu	2.78%	1
Nigdy	88.89%	32

8. Czy często zdarza się spożywanie alkoholu w obrębie Twojego punktu?

Respondenci zostali zapytani również o to jak, ich zdaniem, funkcjonuje kontrola sprzedaży. 31% osób oceniło ją bardzo dobrze, 47% dobrze, a 22% średnio.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Bardzo dobrze	31.25%	10
Dobrze	46.88%	15
Średnio	21.88%	7
Słabo	0%	0
W ogóle nie działa	0%	0

9. Jak, Twoim zdaniem, funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych w Twojej wsi?

Niestety zapytani o to kiedy była ostatnia kontrola punktu sprzedaży, w którym pracują, najczęściej (18 odpowiedzi) pojawiała się odpowiedź „nie wiem" albo „nie pamiętam". Kiedy pytanie dotyczyło częstotliwości sprawdzania punktów, większość osób również nie wiedziała.

Problemy społeczne dorosłych mieszkańców gminy Szaflary

Badanie dorosłych mieszkańców gminy miało dwojaką formę – ankiety były zbierane tradycyjną metodą, ale także online. Przebadano 103 osoby, w tym 53 kobiety i 50 mężczyzn. Najstarszy respondent miał 66 lat, a najmłodszy 18.

Najistotniejsze problemy w środowisku lokalnym

Przeprowadzenie ankiety wśród dorosłych mieszkańców gminy najlepiej oddaje powszechność problemów w gminie. Organizacje zajmujące się pomocą osobom uzależnionym lub profilaktyką powinny w szczególności zainteresować się wynikami tych ankiet i brać je pod uwagę.

Do największych najbardziej palących problemów mieszkańcy gminy zaliczają bezrobocie, alkoholizm i ubóstwo.

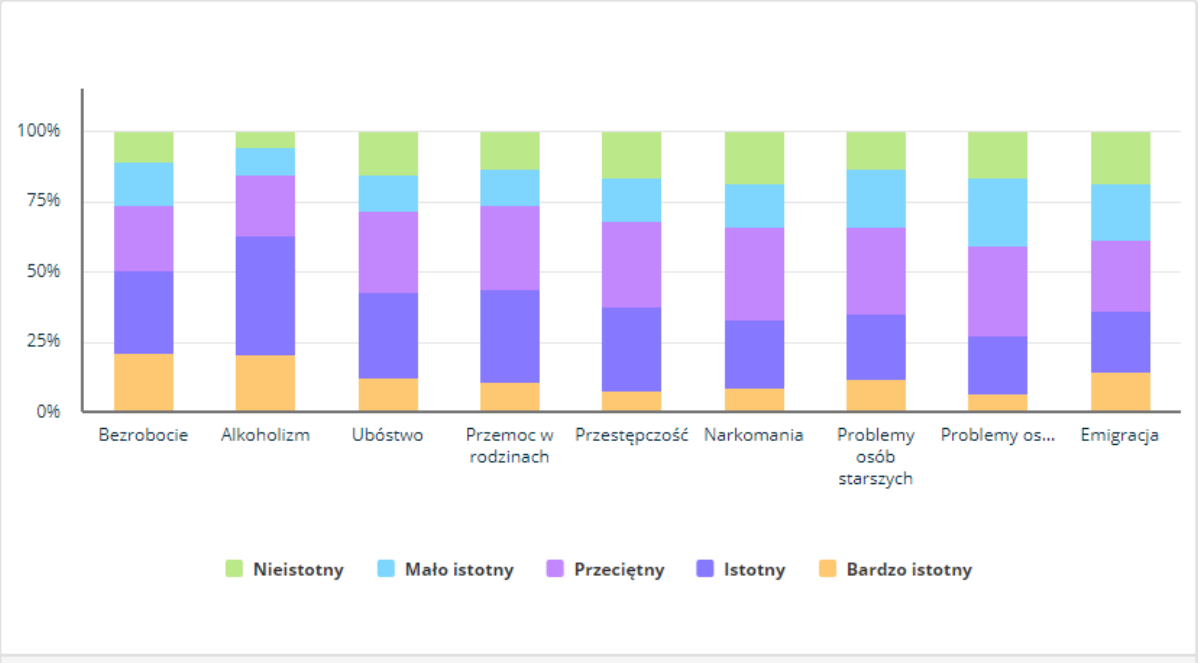

10. Jakie problemy są najistotniejsze w Pana/Pani środowisku lokalnym?

W obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej wiele polskich gmin odczuwa problemy związane z rynkiem pracy. Jego stan sprawia, że większość gmin zmaga się z takimi problemami jak bezrobocie, a w konsekwencji tego ubóstwo. Do tego często dochodzi problem związany z nadużywaniem alkoholu. Niewiele mniej istotnym problemem jest przemoc w rodzinach, a dalej przestępczość, narkomania, problemy osób starszych. Za najmniej istotne mieszkańcy uznali problemy osób niepełnosprawnych oraz problemy związane z emigracją.

Skutki problemów społecznych odczuwają wszyscy mieszkańcy gminy, w różnym stopniu. Osoby badane uważają, że najbardziej dotykają one osób i rodzin dotkniętych bezrobociem i ubóstwem.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem i ubóstwem	62%	64
Osoby doświadczające przemocy; rodziny, w których występuje przemoc	32%	33
Rodziny niepełne, samotne matki z dziećmi, samotne kobiety w ciąży	32%	33
Rodziny wielodzietne	32%	33
Osoby niepełnosprawne	30%	31
Osoby i rodziny z problemem alkoholowym	48%	49
Osoby starsze	26%	27
Inne (jakie?) — odpowiedzi	5%	5

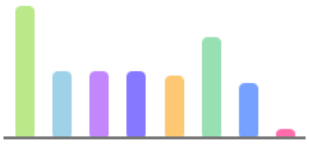

11. Jakie kategorie osób i grup najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Państwa wsi?

W następnej kolejności znajdują się osoby i rodziny z problemem alkoholowym. Na 3. miejscu znalazły się ex aequo osoby doświadczające przemocy; rodziny, w których występuje przemoc; rodziny niepełne, samotne matki z dziećmi, samotne kobiety w ciąży oraz rodziny wielodzietne.

Bezrobocie i ubóstwo

Definicja

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 2, Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osobą bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia oraz nie wykonuje innej pracy zarobkowej, pozostaje w gotowości do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, jest zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania urzędzie pracy. Jako bezrobotny może zarejestrować się każda osoba pełnoletnia, która nie osiągnęła wieku emerytalnego. Ponadto nie nabyła prawa do świadczeń emerytalnych lub rentowych, nie jest posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 2 ha przeliczeniowe,

a także spełnia inne wymogi wymienione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W ujęciu podmiotowym, natomiast, terminem bezrobocia określa się pewien stan bezczynności zawodowej osób, które zdolne są do podjęcia pracy i zgłaszają taką chęć. Należy mieć przy tym na uwadze, że dochody z pracy stanowią dla tych osób fundament egzystencji.

Międzynarodowa organizacja pracy uznaję osobę za bezrobotną, jeśli spełnia 3 warunki:

- W okresie danego tygodnia nie był osobą pracującą
- Aktywnie poszukiwała pracy
- Była gotowa podjąć pracę w badanym tygodniu lub następnym

Za bezrobotnego uważa także osobę, która nie poszukiwała pracy, ponieważ miała pracę zapewnioną i oczekiwała na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy, niż 3 miesiące oraz była gotowa ją podjąć. Za długotrwale bezrobotną uważa się osobę pozostającą bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat.

Bezrobocie niesie za sobą wiele następstw, w szczególności negatywnych. Pierwszą grupą tych skutków są skutki ekonomicznej, takie jak: utracona produkcja w gospodarce, pogorszenie stanu budżetu państwa (w wyniku zmniejszenia wpływów z podatków i wydatków na zasiłki i inne formy pomocy społecznej), pogorszenie sytuacji materialnej bezrobotnych i ich rodzin i zatrudnienie w szarej strefie. Do drugiej grupy należą skutki społeczne, takie jak: izolacja społeczna bezrobotnych, frustracja i pesymistyczne nastroje, rozwój patologii (alkoholizm, przestępczość), pogorszenie stanu zdrowia psychofizycznego bezrobotnych oraz, co może wydawać się zaskakujące, wzrost nastrojów radykalnych stanowiących podłoże dla skrajnych ruchów politycznych, a także degradację, marginalizację, wykluczenie, biedę, niezaradność życiową.

Lokalny rynek pracy i struktura zatrudnienia

W gminie Szaflary szacowana stopa bezrobocia wynosi 8,7% (dane GUS z grudnia 2016 r.). Jest to więcej, niż w województwie małopolskim (6,7%) i niewiele więcej, niż w całym kraju

(8,3%). Szacowana stopa bezrobocia wynosi dla kobiet zamieszkałych na terenie gminy 8,4%, a dla mężczyzn 9%. W 2015 r. z powodu bezrobocia 78 osobom przyznano pomoc społeczną, w 2016 r. 83 osobom, natomiast w 2017 r. 57.

Powody bezrobocia w Polsce są bardzo różne. Według Głównego Urzędu Statystycznego należy szczególnie zwrócić uwagę na drastycznie zmniejszającą się liczbę pracujących kobiet. W ostatnim kwartale roku 2017 aktywność zawodowa kobiet pomiędzy 25 a 35 rokiem życia osiągnęła najniższy poziom od 15 lat. Dotyczy to w szczególności słabo wykształconych kobiet mieszkających na wsi.

Mieszkańcy gminy Szaflary zapytani o najczęstszy powód bezrobocia w Polsce w 39% przypadków odpowiedzieli, że brak ofert pracy. Była to zdecydowanie najczęściej podawana przyczyna. Kolejnym najczęściej wymienianym powodem były zbyt wygórowane oczekiwania przyszłych pracodawców co do charakteru pracy (18%), a następnym niski poziom edukacji (16%). Najrzadziej podawanymi przyczynami była niechęć pracodawców do zatrudniania niedoświadczonych pracowników (15%) oraz brak przygotowania zawodowego – 13%.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
niski poziom edukacji	15.53%	16
brak przygotowania zawodowego	12.62%	13
brak ofert pracy	38.83%	40
niechęć pracodawców do zatrudniania niedoświadczonych pracowników	14.56%	15
zbyt wygórowane oczekiwania przyszłych pracowników co do charakteru pracy	18.45%	19

12. Co jest najczęstszym powodem bezrobocia w Państwa wsi?

Ubóstwo – definicja

Ubóstwo można podzielić na absolutne oraz względne. Absolutne dotyczy podstawowych warunków, które muszą zostać spełniony, aby jednostka mogła przeżyć

i zachować zdrowie. Zgodnie z tą definicją ubóstwo to brak odpowiednich środków do życia, brak odpowiedniej ilości pożywienia, brak schronienia, ubrania. Względne ubóstwo poddaje się mierze w odniesieniu do ogólnego standardu życia w danej społeczności. Podstawową techniką pomiaru ubóstwa jest wyznaczanie granicy ubóstwa na podstawie cen rzeczy koniecznych do życia w danym kraju. Gospodarstwo domowe uznaje się za ubogie, jeśli dochód kształtuje się poniżej tej granicy.

Ubóstwo – przyczyny

Według ekspertów Unii Europejskiej przyczynami ubóstwa są najczęściej: bezrobocie, brak wykształcenia, bezdomność, niewłaściwa ochrona socjalna w państwie, odrzucenie typowego modelu rodziny (20% rodzin to rodziny niepełny – samotne matki, samotni ojcowie), nadmierne zadłużenie jednostki lub rodziny, niewystarczające środki finansowe przeznaczone dla ludzi starych oraz brak komunikacji społecznej.

W Polsce do przyczyn ubóstwa należą: niski poziom zamożności społeczeństwa odziedziczony po PRL, niski poziom płac, niski poziom aktywności zawodowej, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji, wysokie koszty utrzymania, zbyt wysokie wydatki na używki, komercjalizacja wielu usług społecznych, styl życia związany z zaspokojeniem potrzeb wyższego rzędu, patologie społeczne.

W gminie Szaflary dorośli respondenci za przyczynę ubóstwa podawali najczęściej nieumiejętność gospodarowania pieniędzmi przez rodziny oraz niechęć do podjęcia pracy. Kolejnym często wybieranym powodem był brak wystarczających miejsc pracy oraz choroba lub niepełnosprawność.

W Polsce w 2016 r. poziom ubóstwa skrajnego na wsi był dwuipółkrotnie wyższy niż w miastach. Żyło w nim 1% ludności w największych miastach, 4% w miastach powyżej 20 000 mieszkańców, natomiast na wsi odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji wyniósł 8%. W Małopolsce odsetek ten wynosił 5,3%.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Brak wystarczających miejsc pracy	18.45%	19
Niechęć do podjęcia pracy	21.36%	22
Wielodzietność	14.56%	15
Nieumiejętne gospodarowanie pieniędzmi przez rodziny	22.33%	23
Choroba lub niepełnosprawność	16.5%	17
Inne, (jakie?) — odpowiedzi	6.8%	7

13. Jakie są przyczyny ubóstwa w Państwa wsi?

Mieszkańcy gminy Szaflary uważają, że ubóstwo dotyka najczęściej mieszkańców wsi (50%), następnie miasteczek (33%), a najmniej ludność miejską (17%). Zapytani o to jaką grupę społeczną dotyka najczęściej odpowiadali, że osoby starsze (46%) oraz osoby w wieku produkcyjnym (28%).

Świadczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W gminie Szaflary można zaobserwować spadek liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS-u. W 2015 r. liczba ta wynosiła 205 (w tym z powodu problemów uzależnień – 3 rodziny), w 2016r r. – 189 (w tym z powodu problemów uzależnień – 7 rodzin), natomiast w 2017 r. – 171 (w tym 5 rodzin z powodu problemów uzależnień). Zdecydowanie najczęściej udzielanym rodzajem pomocy są świadczenia pieniężne dla osób. W tych świadczeń w roku 2015, 2016 oraz 2017 skorzystało odpowiednio 400, 357, 317 osób. Kolejnym często udzielanym rodzajem pomocy jest świadczenie porady dla osób, które w latach 2015, 2016, 2017 wynosiły odpowiednio 250, 357, 317.

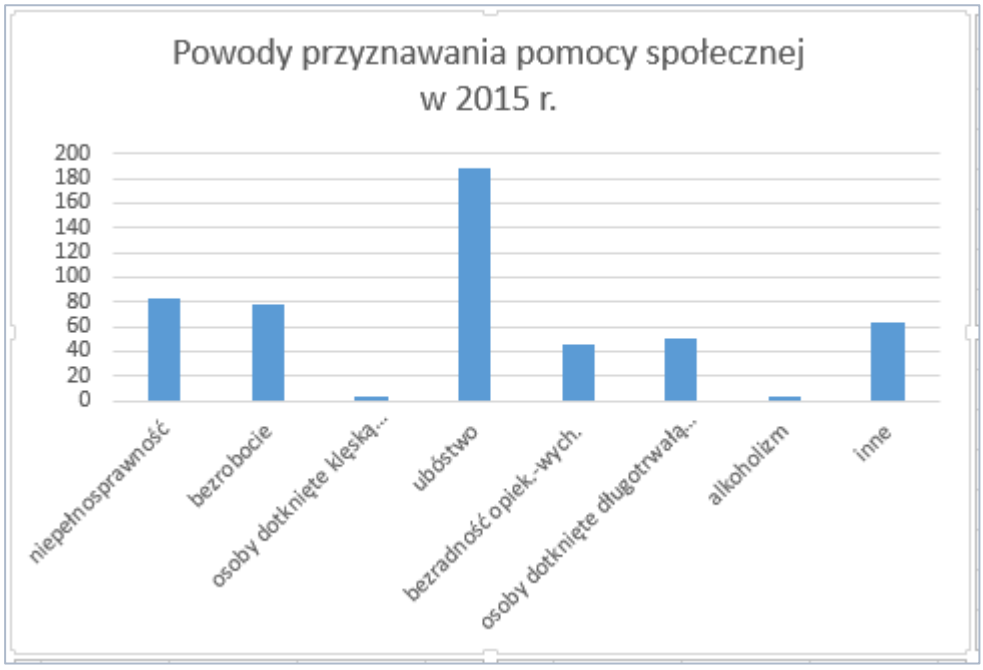

14. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2015 r.

15. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2016 r.

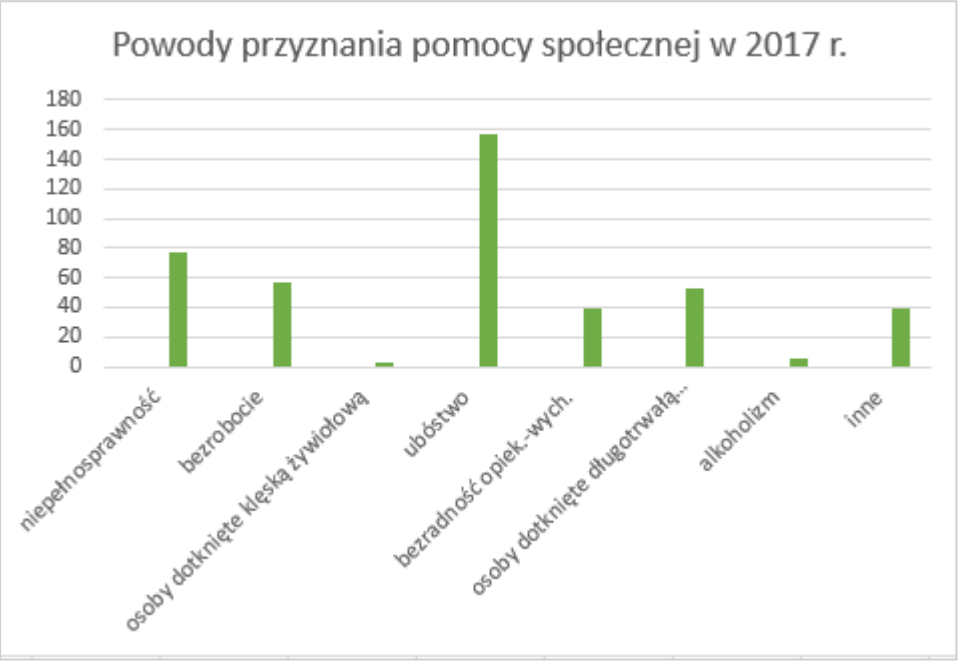

16. Powody przyznania pomocy społecznej w 2017 r.

Jak można zobaczyć na powyższych wykresach ubóstwo jest zdecydowanie najczęstszym powodem przyznania pomocy społecznej w gminie Szaflary. Kolejnym powodem jest niepełnosprawność oraz bezrobocie. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową wygląda następująco:

Aktywność zawodowa:	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Pracuje	49	39	25
Nie pracuje	10	11	9
Studiuje	0	0	1
Na zasiłku dla bezrobotnych	6	3	19
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	40	16	35
Bierny zawodowo	109	99	102

Propozycje zmian, które powinna rozważyć gmina

W związku z powyższej przedstawionymi danymi, działania miasta powinny koncentrować się na:

- tworzeniu nowych miejsc pracy – poprzez przyciąganie inwestorów, korzystanie z zasobów lokalnych, walorów turystycznych, atrakcyjnych miejsc, bardzo atrakcyjnej lokalizacji – położenia między Nowym Targiem a Zakopanem
- zwiększaniu mobilności ludności lokalnej
- zwiększaniu promocji rozwoju własnych firm, w szczególności przez młodych ludzi
- zwiększaniu liczby szkoleń przydatnych do przyszłej pracy
- zwiększaniu ilości dopasowanych programów edukacyjnych
- korzystaniu z możliwości jakie daje ekonomia społeczna
- aktywizowaniu zawodowym osób bezrobotnych
- edukowaniu oraz aktywizowaniu kobiet, którego celem będzie doprowadzenie ich do powrotu na rynek pracy bądź ułatwić dostęp do rynku pracy
- promocji zatrudnienia młodzieży.

Problematyka używania i uzależnienia od substancji psychoaktywnych

Alkohol

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych używek w Polsce. Jest łatwo dostępny i względnie tani. W Polsce alkohol w większości domów jest stawiany na stołach z okazji każdych urodzin, imienin, świąt i innych imprez rodzinnych, nie wspominając już o weselach. Zgodnie z danymi z europejskich statystyk (2014 r.) 38,3% mężczyzn i 23% kobiet pije alkohol co najmniej raz w tygodniu. W raporcie opublikowanym przez GUS ilość dorosłych osób deklarujących, że pije alkohol wynosiła 72%, natomiast całkowitą abstynencję w ciągu ostatnich 12 miesięcy deklarowało prawie 28% badanych.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu jest bardzo trudna do ustalenia, natomiast są dane szacunkowe przedstawione przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wyglądają one następująco.

	W Polsce		**W 100 tys. mieście**	**W 25 tys. mieście**	**W 10 tys. mieście**
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Mieszkańcy gminy Szaflary uważają alkoholizm za problem bardzo istotny (20%), istotny (43%), przeciętny (21%), mało istotny (10%) oraz za nieistotny (6%).

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tak, oczekuję od władz lokalnych takich działań.	67.96%	70
Nie oczekuję takich działań od władz lokalnych.	5.83%	6
Nie mam zdania	26.21%	27

17. Czy oczekuje Pan/Pani od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych?

Zdecydowana większość (68%) mieszkańców oczekuje od władz lokalnych działań służących ograniczenie problemów alkoholowych., 26% mieszkańców nie ma zdania na ten temat i jedynie 6% mieszkańców takich działań nie oczekuje.

Powszechne opinie i przekonania na temat alkoholu

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany	71.84%	74
Alkohol jest takim samym towarem jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim.	28.16%	29

18. Opinia na temat dostępności alkoholu na rynku.

Podstawową kwestią przy badaniu przekonań i postaw na temat alkoholu jest temat handlu napojami zawierającymi alkohol. Mieszkańcy gminy Szaflary są dosyć konserwatywni w tym zakresie. Aż 72% z nich uważa, że alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany, a tylko 28% badanych sądzi, że alkohol jest takim samym towarem jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim.

Mieszkańcy zapytani o to od jakiego wieku powinno się sprzedawać alkohol w większości przypadków (58%) zgadzała się z obowiązującym prawem i uznawała 18 lat za dobry wiek pozwalający kupić napój alkoholowy. 37% osób badanych była za podniesieniem obowiązującej granicy do 21 lat. Natomiast 3% było za obniżeniem tego wieku, a 2% osób stwierdziło, że wiek od którego można kupić alkohol w ogóle nie powinien być regulowany przez prawo.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Bez ograniczeń wiekowych	1.94%	2
Od 16 roku życia	2.91%	3
Od 18 roku życia	58.25%	60
Od 21 roku życia	36.89%	38

19. Od jakiego wieku, Pana/Pani zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol?

Warto porównać te wyniki z wynikami sprzedawców, wśród których nikt nie był za obniżeniem dolnej granicy. Nawet mimo tego, że mogłoby to potencjalnie generować większy zysk.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tak, jest mniej szkodliwy	21.36%	22
Nie, jest tak samo szkodliwy	65.05%	67
Trudno powiedzieć	13.59%	14

20. Czy uważa Pan/Pani, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce?

Jednym z mitów na temat alkoholu jest przekonanie, że „picie dużej ilości piwa nie powoduje alkoholizmu", bo „alkohol zawarty w piwie mniej szkodzi". 65% badanych uważa, że alkohol zawarty w piwie i winie jest tak samo szkodliwy jak zawarty w wódce. 21% badanych jest przeciwnego zdania, a 14% nie potrafi ocenić tego zagadnienia. Dorośli mieszkańcy miasta są zatem przeciętnie świadomi zagrożenia, jakie niesie za sobą spożywanie wszystkich rodzajów alkoholu.

Częstotliwość spożywania alkoholu

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
0	11.65%	12
1-2	25.24%	26
3-5	30.1%	31
6-9	8.74%	9
10-19	11.65%	12
20-39	7.77%	8
40 i więcej	4.85%	5

21. Ile razy zdarzyło się Panu/Pani pić napój alkoholowy (piwo, wino, wódka) w ciągu ostatnich 30 dni?

Mieszkańcy gminy Szaflary piją najczęściej (30% badanych) 3-5 razy w miesiącu. Jedna czwarta mieszkańców sięga po alkohol 1-2 razy w tym samym czasie. 12% osób badanych nie piło w ogóle w ciągu ostatnich 30 dni. Tyle samo procent osób piło 10-19 razy, co szacunkowo oznacza picie alkoholu częściej, niż co 3 dni. 8% osób spożywało alkohol pomiędzy 20, a 39 razy. Natomiast 5% osób piło 40 razy i więcej w ciągu ostatnich 30 dni.

Picie alkoholu prowadzi do wielu, często negatywnych konsekwencji. Do najbardziej popularnych skutków należy tzw. „kac", który powodowany jest wypiciem nadmiernej ilości alkoholu, z którego metabolizmem organizm nie może sobie poradzić. Konsekwencje picia alkoholu mogą dotyczyć nie tylko złego samopoczucia, ale także zdrowia, psychiki, kontaktów międzyludzkich oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Mieszkańcy gminy Szaflary zapytani o to czy doświadczyli negatywnych skutków picia alkohol w 52% powiedzieli, że tak.

Prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu jest bardzo niebezpiecznym, ale niestety częstym zjawiskiem. Warto zauważyć, że w zależności od poziomu alkoholu może

stanowić wykroczenie (art. 87 Kodeksu Wykroczeń) lub przestępstwo (art.178a Kodeksu Karnego). W gminie Szaflary do prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu przyznało się aż **16% osób**. Jest to ogromnie nieodpowiedzialne zachowanie i wymaga interwencji. Osoby prowadzące samochód pod wpływem alkoholu stanowią zagrożenie nie tylko dla siebie, ale także dla innych osób. Szczególnie jeśli sytuacja ma miejsce w słabo oświetlonych terenach wiejskich.

Z danych pochodzących z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Targu dotyczących przestępstw/wykroczeń pod wpływem środków odurzających wynika, że:

- w 2015 r. – za prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości zostało zatrzymanych 19 osób, liczba wypadków pod wpływem alkoholu wynosiła 2, osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem stanowiły 25 osób, z czego żadna nie była nieletnia,
- w 2016 r. – za prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości zostało zatrzymanych 13 osób, liczba wypadków pod wpływem alkoholu wynosiła 3, za zakłócanie porządku publicznego zostało zatrzymanych 6 osób, osób zatrzymanych do wytrzeźwienia ogółem było 23, z czego 2 nieletnie,
- w 2017 r. – za prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości zostało zatrzymanych 9 osób, był jeden wypadek pod wpływem alkoholu, osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem stanowiły 21 osób, w tym jedna nieletnia.

Narkotyki

Problem narkotyków dotyczy najczęściej ludzi młodych, jednak przy przeprowadzaniu diagnozy społecznej warto zasięgnąć opinii starszych mieszkańców gminy. Mieszkańcy uznają narkomanię za problem istotny (25%), chociaż za bardzo istotny uważa go tylko 9% mieszkańców, za przeciętny 33%, za mało istotny i w ogóle nieistotny uznaje go 34% ludności.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Bardzo trudno, prawie niemożliwe	32.04%	33
Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można	44.66%	46
Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości	23.3%	24

22. Czy w Państwa gminie łatwo jest kupić narkotyki?

Narkomania nie jest aż tak poważnym problemem na wsiach, jak w wielkich miastach, gdzie dostęp do narkotyków jest łatwy. W opinii mieszkańców gminy Szaflary kupić narkotyki jest trudno, ale jak się zna odpowiedni osoby to można (45%), bardzo trudno, prawie niemożliwe (32%), osoby które uważają, że narkotyki można kupić raczej łatwo, nie wymagany jest przy tym duży wysiłek i znajomości stanowią 23% badanych osób.

23. Czy uważasz, że w Twoim środowisku narkotyki kupić jest...?

Osoby dorosłe oceniły dostęp do narkotyków jako dużo łatwiejszy, niż dzieci i młodzież. Z ankiet przeprowadzonych w szkołach wynika, że 62% uczniów uważa, że kupno narkotyków jest bardzo trudne, prawie niemożliwe, 17%, że raczej trudno i nie warto się

wysilać. 14% sądzi, że trudno, ale jak zna się odpowiednie osoby to można. Jedynie 4% młodych osób jest zdania, że raczej łatwo i że nie wymaga to dużego wysiłku, ani znajomości oraz 2%,, że łatwo, właściwie każdy może kupić.

Dorośli zostali poproszeni o ocenienie dostępu do narkotyków i alkoholu przez dzieci i młodzież. 42% z nich nie umiało określić łatwości dostępu. Jedna piąta osób stwierdziła, że narkotyki i alkohol są łatwo dostępne, 15%, że trudno, natomiast 23% zaznaczyło odpowiedź, że zależy to od punktu sprzedaży.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak	19.42%	20
nie	14.56%	15
nie wiem	42.72%	44
to zależy od punktu sprzedaży	23.3%	24

24. Czy w Pana/Pani opinii dzieci z Pańskiej wsi mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków?

Nikotyna

Nikotyna jest popularną używką, jako substancja zaliczana jest do silnych neurotoksyn. W papierosach znajdują się jej małe ilości, jednak nawet w przyjmowana w takiej postacie, nikotyna nikotyna potrafi bardzo szybko uzależniać. Szybkość uzależniania się od nikotyny jest porównywalna do tej, którą posiadają narkotyki twarde. Co gorsza, nikotyna działa bardzo szybko – już po ośmiu sekundach jedna czwarta dawki zawartej w porcji dymu, dociera do mózgu.

W gminie Szaflary aż 32% mieszkańców pani papierosy, oznacza to, że średnio co trzecia osoba jest palaczem.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tak	32.04%	33
Nie	67.96%	70

25. Czy pali Pan/Pani papierosy?

Mieszkańcy gminy zapytani o to czy chcieliby wziąć udział w bezpłatnym programie (np. terapii), który pomógłby uporać im się z problemem palenia papierosów, w 77% powiedzieli, że nie. Mimo tego, że regularne palenie niesie za sobą szereg konsekwencji, takich jak – problemy zdrowotne, zwiększony poziom stresu w sytuacji, w której nie można zapalić, nadwyrężenie budżetu domowego. Palenie paczki papierosów dziennie to wydatek rzędu 450zł miesięcznie, licząc, że paczka kosztuje średnio 15zł. Nie wspominając już o tym jak negatywne wzorce przekazuje się swoim dzieciom, pouczając je o szkodliwości palenia, a samemu nie stosując się do tego.

Palenie oraz picie alkoholu to według ponad połowy (53%) dorosłych respondentów najważniejszy problem społeczny wśród dzieci i młodzieży. Tuż po tym (45%) znalazła się odpowiedź „brak pozytywnych wzorców i autorytetów". Ankiety przeprowadzone wśród sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży wydają się to potwierdzać, gdyż wynika z nich, że prawie połowa (46,5%) ankietowanych przynajmniej raz w tygodniu spotyka się z sytuacją, gdzie dorosłe osoby kupują alkohol lub papierosy w obecności swoich dzieci. Kolejnymi problemami społecznymi są: chuligaństwo (34%), bezproduktywne spędzanie czasu (30%), narkotyki (26%), brak zorganizowanych form spędzania czasu (22%). Prawie jedna czwarta (23%) dorosłych osób uważa za problem przemoc w rodzinie.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	45%	46
Przemoc ze strony rodziców	23%	24
Alkohol i papierosy	53%	55
Narkotyki	26%	27
Chuligaństwo	34%	35
Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	22%	23
Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	30%	31
Inne (jakie?)	9%	9

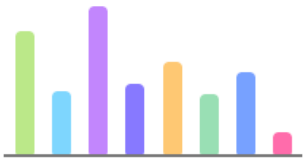

26. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy?

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest powszechnym problemem, w szczególności w stosunku do kobiet i dzieci. Można wyróżnić przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie. Sytuacja jest poważna, bo ofiary rzadko przyznają się do tego przyznają. Nie wspominając już o sytuacjach, w których ofiarą przemocy w rodzinie jest mężczyzna. Ofiarą przemocy może być każdy bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy status społeczny. Do skutków przemocy należą: uszkodzenia ciała (rany, złamania, stłuczenia, siniaki, poparzenia, zadrapania itd.), zespół stresu pourazowego, życia w nieustającym stresie, strach, lęk, napady paniki, zaburzenia psychosomatyczne, bezsenność, zniszczenie poczucia mocy sprawczej, obniżenie poczucia wartości i godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, znalezienie się w sytuacji bez środków do życia i jeszcze wiele, wiele innych.

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Diagnoza problemów społecznych gminy Szaflary

	2015	2016	2017
LICZBA INTERWENCJI:	88	96	?
LICZBA INTERWENCJI DOTYCZĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE:	18	16	19
LICZBA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE (OGÓŁEM):	53	44	39
KOBIETY:	26	18	19
MĘŻCZYŹNI:	10	25	25
MAŁOLETNI:	17	17	15
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWE (OGÓŁEM):	18	17	19
KOBIETY:	0	1	0
MĘŻCZYŹNI:	18	16	18
NIELETNI:	0	0	1
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ POD WPŁYWEM ALKOHOLU (OGÓŁEM):	11	11	12
KOBIETY:	0	1	0
MĘŻCZYŹNI:	11	10	12
NIELETNI:	0	0	0

Powyższa tabela ilustruje dane mówiące o tym ile było interwencji, kto był sprawcą, kto był ofiarą, w gminie Szaflary w latach 2015 – 2017. Na szczęście, przy żadnej z interwencji nie było obecnych dzieci.

Procedura „Niebieska Karta" to, zgodnie z Zarządzeniem Niebieska Karta Komendanta Głównego Policji z dnia 18.02.2008 r., ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez policjantów, zgodnie z przepisami zarządzenia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, rozumianej w sposób określony w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. „Niebieską Kartę" może założyć Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Warto zauważyć, że wypełnienie „Niebieskiej Karty" nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ani nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. Natomiast, jeśli już ktoś złoży zawiadomienie, a postępowanie zostanie wszczęte to może zostać ona wykorzystana jako dowód procesowy.

W gminie Szaflary w 2015 r. sporządzono 14 wniosków, w 2016 r. 7, natomiast w 2017r. aż 16. Dorośli mieszkańcy gminy w 43% przypadków uważają przemoc w rodzinie za ważny bądź bardzo ważny problem społeczny.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Zdarza się w wielu rodzinach	10.68%	11
Zdarza się w niewielu rodzinach	34.95%	36
Nie znam przypadków bicia kobiet	54.37%	56

27. Czy według Pani/Pana przemoc w rodzinie wobec kobiet w Państwa wsi?

Zapytani o częstotliwość przemocy w rodzinie wobec kobiet, większość (54%) nie zna przypadków bicia kobiet, 35% osób uważa, że zdarza się w niewielu rodzinach, a 11%, że w wielu rodzinach.

Podobne pytanie zostało zadane w kontekście przemocy w rodzinie wobec dzieci, dokonywanej przez rodziców lub opiekunów. 59% osób nie słyszało o takich przypadkach, 31% słyszało, ale uważa, że są to pojedyncze przypadki, a 10% zna wiele takich przypadków.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Tak, znam wiele takich przypadków	9.71%	10
Tak, ale są to pojedyncze przypadki	31.07%	32
Nie słyszałem o takich przypadkach	59.22%	61

28. Czy według Pani/Pana oceny na terenie Pana/Pani wsi są przypadki bicia dzieci przez rodziców/opiekunów?

Niestety ankieterzy mówili, że i w tym przypadku osoby badane były wstanie stwierdzić, że „nie będą na nikogo donosić", mimo prośby o szczere i zgodne z prawdą wypełnienie ankiety.

Dorośli mieszkańcy gminy Szaflary zostali również poproszenie o wybranie jednego z zakończeń zdania „W przypadku zaistnienia przemocy domowej…". Zaledwie nieco ponad połowa osób (54%) osób wybrało zakończenie brzmiące „każdy posiadający informację na ten temat powinien zgłosić to odpowiednim instytucjom.", aż 31% osób wybrało odpowiedź „reakcja na przemoc zależy od tego, kto jest ofiarą i jak długo mamy do czynienia z przemocą.", a 15% osób uważa, że to, co się dzieje w domu to prywatna sprawa rodziny i nikt nie ma prawa w to ingerować.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Każdy posiadający informację na ten temat powinien zgłosić to odpowiednim instytucjom	54.37%	56
To, co się dzieje w domu to prywatna sprawa rodziny i nikt nie ma prawa w to ingerować	14.56%	15
Reakcja na przemoc zależy od tego, kto jest ofiarą i jak długo mamy do czynienia z przemocą	31.07%	32

29. W przypadku zaistnienia przemocy domowej...

Mieszkańcy zapytani o to, co uważają za przyczyny przemocy domowej w większości przypadków (57%) odpowiedzieli, że problem uzależnienia od alkoholu i/lub narkotyków, kolejnym najczęściej wymienianym powodem (48%) była nieumiejętnośc radzenia sobie z problemami wychowawczymi, następnym (44%) złe wzorce zachowania wyniesione z domu rodzinnego, natomiast najrzadziej (41%) wybieranymi powodami ex aequo były: bezrobocie i brak pieniędzy, środków do życia. Osoby w tym pytaniu mogły wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
problem uzależnienia od alkoholu i/lub narkotyków	57%	59
bezrobocie	41%	42
brak pieniędzy, środków do życia	41%	42
nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi	48%	49
złe wzorce zachowania wyniesione z domu rodzinnego	44%	45
inne, (jakie?)	5%	5

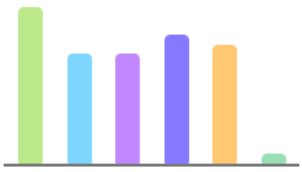

30. Jakie są przyczyny przemocy domowej w Pana/Pani opinii?

Jak wcześniej zostało wspomniane, każdy może być ofiarą przemocy. 64% mieszkańców gminy przyznało, że wie, gdzie szukać pomocy w przypadku zaistnienia przemocy domowej.

Przemoc wobec dzieci może przybierać różne formy, które często ze sobą się łączą. Niewywiązywanie się z obowiązków wychowawczych to też forma przemocy, zwana zaniedbaniem. Sprawcami przemocy wobec dzieci najczęściej są najbliżsi – rodzice, opiekunowie. Warto zauważyć, że przemocą jest również brak reakcji na dziejącą się krzywdę

(np. jeden rodzic regularnie bije dziecko, a drugi się nie wtrąca). Dzieci rzadko same zgłaszają sytuację przemocy w rodzinie, ponieważ paraliżuje je strach przed karą ze strony rodzica/-ów.

W celu zbadania postaw dorosłych osób odnośnie przemocy w rodzinie, sprawdzony został stosunek do kar cielesnych i surowego wychowania.

Odpowiedź	Tak	Nie
Dziecko powinno się bać rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek	33.01% (34)	66.99% (69)
Surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala mu lepiej sobie radzić w przyszłości	23.3% (24)	76.7% (79)
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem	51.46% (53)	48.54% (50)
Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą	15.53% (16)	84.47% (87)

31. Stosunek do kar fizycznych i surowego wychowania

Wśród mieszkańców gminy można znaleźć grupę dorosłych, którzy są zwolennikami rygorystycznego wychowywania i karania dzieci, stanowi ona jednak mniejszość. 23% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala mu lepiej sobie radzić w przyszłości. Jedna trzecia (33%) dorosłych jest uważa, iż wzbudzanie strachu u dziecka sprzyja poszanowaniu i posłuszeństwu wobec rodziców. 16% badanych uważa kary fizyczne za dobrą metodę wychowania. Za usankcjonowaniem prawem zakazu bicia dzieci opowiada się 51% osób.

Bezpieczeństwo na terenie gminy

Zadbanie o bezpieczeństwo należy do jednych z głównych obowiązków ze strony gminy. Miejsca, w których poczucie bezpieczeństwa jest wysokie, a przestępczość mała są atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

W gminie Szaflary tylko 13% osób uważa, że w ich wsi jest zdecydowanie bezpiecznie. 32% mieszkańca jest zdania, że jest raczej bezpiecznie. 27% osób uważa, że trudno powiedzieć

czy w ich wsi jest bezpiecznie. 20% sądzi, że w miejscu ich zamieszkania jest raczej niebezpiecznie. Aż 8% osób jest zdania, że jest zdecydowanie niebezpiecznie.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Zdecydowanie tak	12.62%	13
Raczej tak	32.04%	33
Trudno powiedzieć	27.18%	28
Raczej nie	20.39%	21
Zdecydowanie nie	7.77%	8

32. Czy uważa Pan/Pani, że wieś, w której Pan/Pani mieszka jest bezpieczna?

Zapytani o powód poczucia braku bezpieczeństwa, większość (61%) ankietowanych odpowiedziała, że są to kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowe. Nie jest to zaskakujące, biorąc pod uwagę fakt, że 16% osób przyznało się do jeżdżenia pod wpływem, a były w tym uwzględnione osoby, które nie mają samochodu, nie mają prawa jazdy albo nie piją alkoholu. Co oznacza, że procent osób jeżdżących pod wpływem wśród kierowców pijących alkohol jest niestety znacznie wyższy. Kolejną przyczyną poczucia braku bezpieczeństwa są grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach, które zostały uznane za zagrożenie przez 43% dorosłych mieszkańców gminy. Następna jest odpowiedź o niezadawalającej aktywność policji, którą zaznaczyło 42% ankietowanych. Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, itp.) jest kolejną, często wybieraną przyczyną (39%). 28% osób uważa, że winny jest brak dobrego oświetlenia. Jest to prawie jedna trzecia mieszkańców. Kiedy połączy się słabe oświetlenie z kierowcami łamiącymi przepisy ruchu drogowego to można otrzymać wiele, naprawdę niebezpiecznych sytuacji, zagrażających zdrowiu lub życiu mieszkańców. Jedna piąta osób uznała kradzieże, włamania, rozboje za przyczynę braku poczucia bezpieczeństwa. 8% osób zaznaczyło odpowiedź „inne". Część z nich napisała, co miała na myśli. Były to m.in. wałęsające się psy,

bagatelizowanie problemów przez sołtysa oraz brak rzeczywistego zaangażowania instytucji lokalnych oraz obojętność na wyżej wymienione problemy.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Grupy młodzieży zakłócającej spokój na ulicach	43%	44
Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, itp.)	39%	40
Kradzieże, włamania, rozboje	20%	21
Kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego	61%	63
Niezadowalająca aktywność policji	42%	43
Brak stosownego oświetlenia	28%	29
Inne (jakie?) — odpowiedzi	8%	8

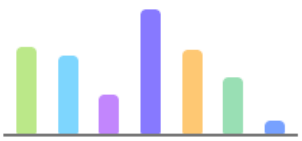

33. Co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa w Państwa wsi?

Przestępczość jest poważnym problemem społecznym. Charakteryzuje się tym, że stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego, a także wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności. W gminie Szaflary ilość przestępstw w latach 2015 – 2017 wyglądała następująco:

	2015	**2016**	**2017**
KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM:	17	11	12
FIZYCZNE I PSYCHICZNE ZNĘCANIE SIĘ NAD RODZINĄ:	6	5	4
POBICIE:	0	3	1

USZKODZENIE MIENIA:	6	15	13
KRADZIEŻ MIENIA:	26	15	10
OSZUSTWA:	12	6	3
PRZESTĘPSTWA Z USTAWY O NARKOMANII:	1	5	7
KRÓTKOTRWAŁY ZABÓR POJAZDU:	1	1	1

Powyższa tabela obrazuje ilość najczęstszych przestępstw na terenie gminy Szaflary.

Inne problemy społeczne dorosłych mieszkańców gminy

Problemy osób starszych i niepełnosprawnych

Starzenie się człowieka jest zjawiskiem nie tylko biologicznym ale także nieuchronnym, długotrwałym, zróżnicowanym i wielowymiarowym procesem, który z jednej strony jest zależny od człowieka, a z drugiej od różnych czynników: społecznych, ekonomicznych, biologicznych, psychologicznych, ekologicznych, historycznych i kulturowych (Leszczyńska-Rejchert, 2002). Problem z osobami starszymi jest przede wszystkim w tym, że każdy starzeje się w innym tempie, objawy są różne, a skutki z tego wynikające także i ciężko je generalizować.

W gminie Szaflary osoby starsze zostały uznane, że grupę społeczną, którą najbardziej dotyka ubóstwo (46%). Do problemów osób w tym wieku najczęściej – 51%, zaliczane jest ubóstwo i bieda, a także brak pomocy ze strony rodziny. Kolejnymi częstymi problemami (46%) są niepełnosprawność i choroby oraz samotność. Najrzadziej wymienianym powodem jest brak tolerancji i szacunku (23%). Do innych problemów mieszkańcy zaliczyli np. odsunięcie bądź niewłączanie ich w życie społeczne.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
ubóstwo i bieda	50%	52
niepełnosprawność, choroby	46%	47
brak opieki ze strony rodziny	51%	53
brak tolerancji i szacunku	23%	24
samotność	46%	47
inne, (jakie?) — odpowiedzi	4%	4

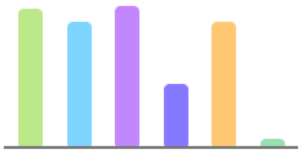

34. Jakie problemy społeczne najczęściej dotykają osoby starsze?

Badane osoby zostały również poproszone o ocenę działań na rzecz osób starszych. Odpowiadały one na pytanie „Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, wsparcie, pomoc instytucjonalna) w mieście jest wystarczająca?”. Jedynie niecałe 2% badanych jest przekonana, że tak, 25% uważa, że raczej tak. 31% uważa, że raczej nie jest wystarczająca, a dalsze 30%, że na pewno nie jest. Pozostali badani (30%) wskazali na odpowiedź „Trudno powiedzieć”.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak	1.94%	2
raczej tak	25.24%	26
raczej nie	31.07%	32
nie	11.65%	12
trudno powiedzieć	30.1%	31

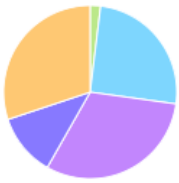

35. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) świadczona w Państwa wsi jest wystarczająca?

30% osób badanych uważa, że osoby niepełnosprawne są grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych. 17%, że przyczyną ubóstwa jest choroba lub niepełnosprawność. Mieszkańcy zostali zapytani o to czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym. Jedynie 8% osób zdeklarowało, że tak. 50% badanych uważa, że raczej tak. Aż 21% jest zdania, że raczej nie są akceptowane, 5%, że nie są w ogóle. 16,5% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć".

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak	7.77%	8
raczej tak	50.49%	52
raczej nie	20.39%	21
nie	4.85%	5
trudno powiedzieć	16.5%	17

36. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

Dorośli mieszkańcy miasta ocenili problemy osób niepełnosprawnych bardzo nisko w hierarchii problemów społecznych. Szczegółowe wyniki przedstawiają się następująco: 7% badanych uważa je za bardzo istotne, 20% uważa je za istotne, 32% jako przeciętne, 24% jako mało istotne i aż 17% jako nieistotne.

Ocena działań gminy w zakresie problemów społecznych

Prawie co piąta osoba (19%) uważa, że powodem bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego jest brak pomocy ze strony władz miasta. Osoby badane, zapytane o to czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca, jedynie w 4% przypadków wybrało odpowiedź „tak". 29% uważa, że raczej tak. Prawie tyle samo

(27%) osób uważa, że raczej nie. 9% jest zdania, że nie. 31% osób stwierdziło, że ciężko powiedzieć.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak	3.88%	4
raczej tak	29.13%	30
raczej nie	27.18%	28
nie	8.74%	9
trudno powiedzieć	31.07%	32

37. Czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca?

Ostatnie pytanie ankiety dla dorosłych mieszkańców gminy dotyczyło działań jakie powinna podejmować gmina w celu w zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych.

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	67%	69
Edukowanie kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych	66%	68
Lepsza współpraca z policją, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz gminy	62%	64
Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych, niepełnosprawnych	51%	53
Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	58%	60
Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	49%	50

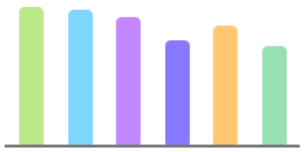

38. Jakie działania powinna podejmować gmina w celu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych?

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Każdy z ankietowanych mógł wybrać maksymalnie 5 odpowiedzi. Najwięcej (69%) osób jest zdania, że gmina powinna zająć się organizowaniem wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Następnie najczęściej (66%) wybieraną odpowiedzią było edukowanie oraz kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. 62% ankietowanych uważa, że gmina powinna lepiej współpracować z policją oraz organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz gminy. Natomiast 58%, że dobrym pomysłem byłaby organizacja kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy. Niewiele ponad połowę (51%) dorosłych osób wybrało „organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych, niepełnosprawnych". Najmniej (49%) ankietowanych sądzi, że gmina powinna zadbać o zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych.

Problemy dzieci i młodzieży

W celu zbadania postaw wśród dzieci i młodzieży, badanie zostało przeprowadzone w 8 szkołach. Ankieta znajduje się w załączniku do niniejszej diagnozy. Przebadanych zostało 452 uczniów w różnym wieku. Najmłodszy uczeń miał 10 lat, a najstarszy 17. Średnia wieku wynosiła 13,67. 48% stanowiły dziewczynki, a 53% chłopcy.

Poczucie bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa jest bardzo istotną kwestią dla prawidłowego rozwoju. Dzięki brak zagrożeń dzieci lepiej funkcjonują i szybciej przyswajają wiedzę oraz łatwiej radzą sobie w życiu dorosłym. Miejscem, w którym dzieci i młodzież spędzają znaczną część swojego czasu, nabywają kompetencji społecznych, emocjonalnych, ale też naukowych, jest szkoła. Uczniowie zostali zapytani o to czy czują się w niej bezpiecznie. Ponad połowa (54%) uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, 37% czuje się raczej bezpiecznie. Zdecydowanie mniej uczniów (5%) uważa, że ich szkoła jest niebezpieczna, a najmniej uczniów (3%) uważa, że w ich szkole jest raczej niebezpiecznie. Uczniowie zostali zapytani „Czy w Twoim środowisku (szkole, osiedlu, rodzinie itp.) są osoby, których się boisz?". 84% uczniów odpowiedziało, że nie, pozostałe 16%, że owszem, są osoby, których się boją. Zapytani o to ilu ich jest, odpowiadali

najczęściej „kilku", „3 do 4", „5 do 6", były też dwie osoby, które przyznały, że „dużo", jednak nie sprecyzowały bardziej swojej odpowiedzi.

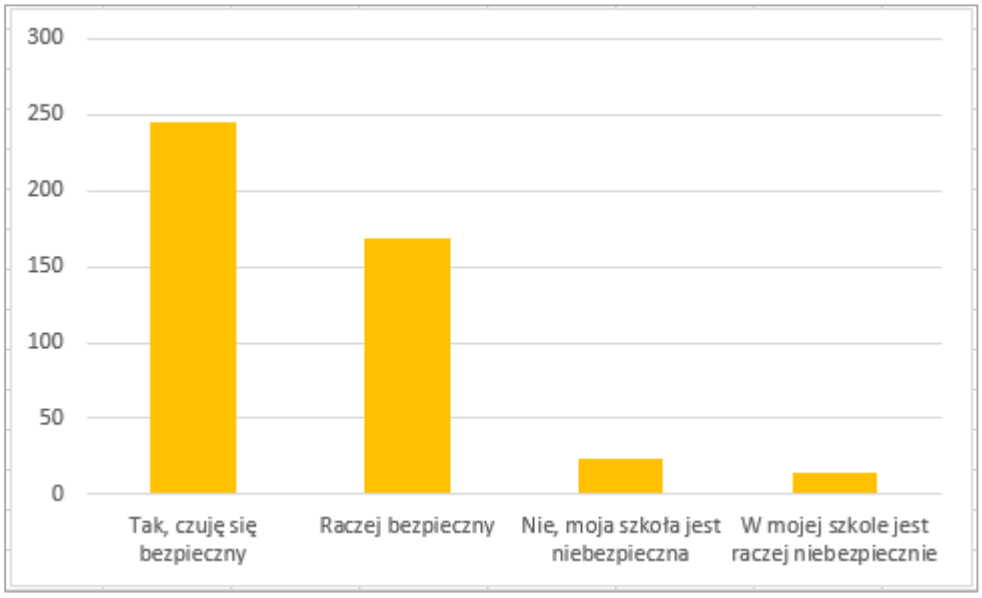

39. Czy czujesz się w szkole bezpieczny/a ?

76% uczniów nigdy nie było ofiarą przemocy (fizycznej, psychicznej, słownej, ekonomicznej), pozostałe 24% owszem. Oznacza to, że średnio co 4 dziecko jest ofiarą jakiejś formy przemocy. Możliwe jest również, że jest to niedoszacowana liczba, bo dzieci często nie zdają sobie z tego sprawy i uznają pewne zachowania za normalne.

Młodzież a media

Korzystanie z mediów jest nieuniknione w XXI w. Niestety wiąże się z tym masa problemów rodzicielskich, wychowawczych. Czy dziecko powinno mieć telefon/komputer? Od jakiego wieku? Ile powinno móc spędzać przy nim czasu? Czy granie zwiększa szansę na zachowania agresywne? Na jakie treści dziecko może trafić w Internecie? Zarówno nauczyciele, jak i rodzice, a nawet specjaliści mają różne opinie w tej kwestii. Szczególnie, że w ostatnich latach powstały nowe jednostki chorobowe, uzależnienia (siecioholizm, fonoholizm itd.), związane z masowym dostępem do mediów. Pojawiła się także cyberprzemoc.

Z ankiet przeprowadzonych wśród uczniów gminy wynika, że aż 98% dzieci ma swój komputer/smartfon/tablet lub inne urządzenie mobilne.

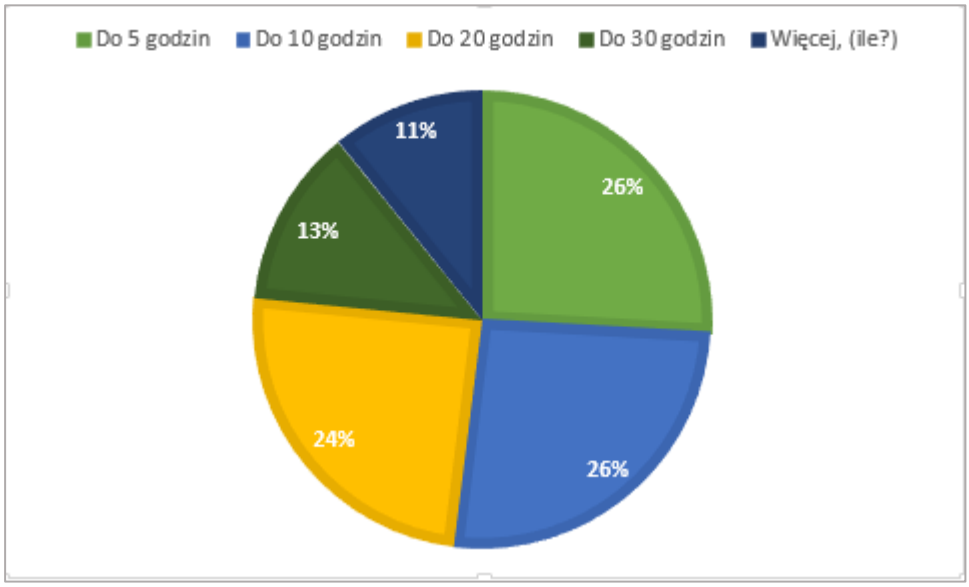

40. Jak dużo czasu spędzasz tygodniowo przed tym urządzeniem?

Uczniowie zostali zapytani również o to, ile tygodniowo spędzają czasu przed tym urządzeniem. 26% z nich korzysta ze swojego urządzenia mobilnego przez mniej, niż 5 godzin w tygodniu. Tyle samo mniej, niż 10 godzin. Niewiele mniej – 24% korzysta poniżej 20 godzin tygodniowo. 13% uczniów korzysta do 30 godzin, a częściej, niż co dziesiąta osoba (11%) korzysta z telefonu więcej, niż 30 godzin tygodniowo. Może to mieć poważne konsekwencje zdrowotne (takie jak, problemy z prawidłową postawą ciała, problemy z narządem wzroku itd., a także społeczne – zamknięcie się na innych w realnym świecie, nieetyczne zachowania w sieci spowodowane poczuciem anonimowości, utrata dotychczasowych zainteresowań itd.). Jedno z pytań ankiety dotyczyło tego, na co poświęcają najwięcej czasu podczas użytkowania swojego urządzenia mobilnego. 49% uczniów wybrało odpowiedź mówiącą o tym, że najczęściej przeglądają portale społecznościowe, fora, różne strony internetowe. 38% uczniów najwięcej czasu spędza na graniu, 31% pracuje/uczy się przy pomocy komputera, a 9% robi inne rzeczy, takie jak oglądanie filmów, seriali, filmików na youtubie, dzwoni, pisze

wiadomości itd. Warto podkreślić, że duża liczba osób wspomniała także, że uczy się słówek z języków obcych na portalu instaling.pl.

W czasach w których każdy ma dostęp do mediów ważna jest wiedza na temat cyberprzemocy. Uczniowie zostali zapytani o to czy słyszeli coś o tym zjawisku, rozumianym jako wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu, publikowanie kompromitujących materiałów wbrew woli bohatera, podszywanie się itp. 71% młodzieży w wieku szkolnej ma pojęcie o istnieniu takiego zjawiska, 14% nie wiem co to cyberprzemoc, natomiast 15% nie pamięta czy coś o tym słyszeli. W nawiązaniu do cyberprzemocy uczniowie zostali również zapytani o to czy znają przypadki stosowania którejś z form przemocy takich jak: „złośliwe smsy, mmsy, wpisy poprzez komunikatory itp.", „obraźliwe filmiki video kręcone telefonem komórkowym", „obraźliwe maile lub wpisy na portalach internetowych", „publikowanie w Internecie obraźliwych informacji". Wyniki zostały przedstawione na poniższym rysunku.

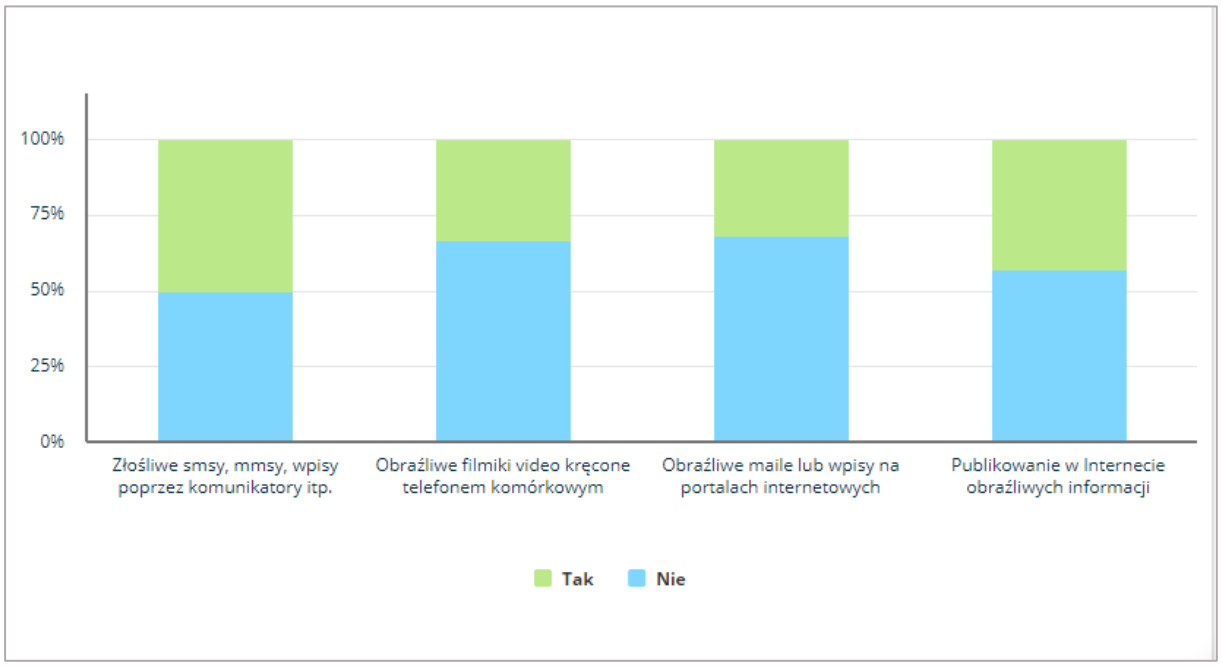

41. Czy znasz przypadki stosowania którejś z podanych niżej form przemocy?

Pojawiło się także pytanie dotyczącego tego czy w stosunku do nich samych miało miejsce takie zachowanie. Na szczęście, zdecydowana większość odpowiedzi – 85% brzmiała

„nie", a 15% było ofiarami takich form przemocy. Niemniej jednak istotne jest, aby wszystkie dzieci miały jak szeroką wiedzę o cyberprzemocy. Uczniowie zostali zapytani kto przekazał im wiedzę dotyczącą cyberprzemocy.

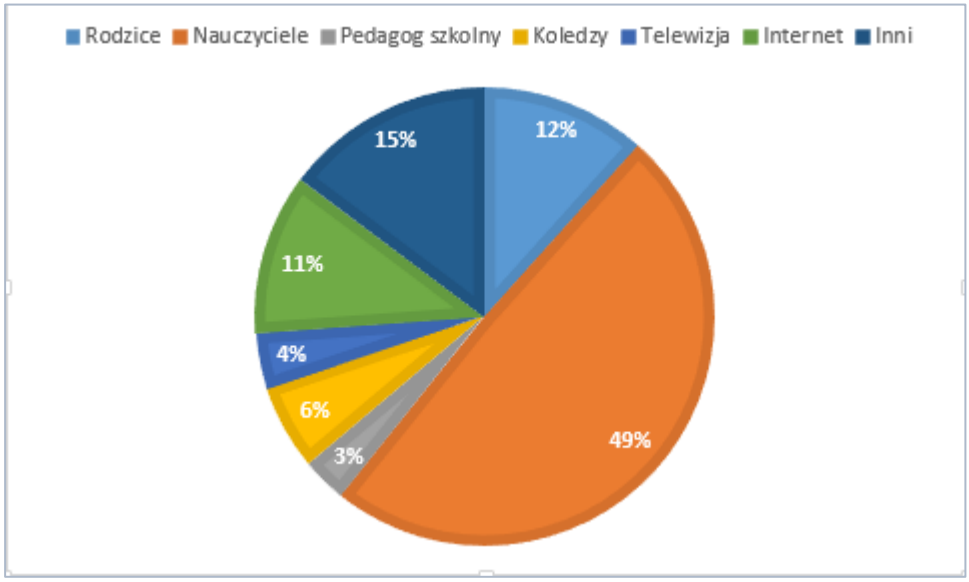

42. Kto przekazał Ci wiedzę dotyczącą cyberprzemocy?

Zdecydowanie najczęściej wybieraną odpowiedzią (49%) była odpowiedź wskazująca na nauczycieli. Następna w kolejności – 15%, była telewizja, kolejni byli rodzice – 12%. Prawie równo często wiedza na temat cyberprzemocy została zdobyta przez Internet – 11%. Najrzadziej wiedzę przekazywali koledzy – 6%, inni – 4% i, co może być zaskakujące, pedagog szkolny – 3%. Większość uczniów, którzy wybrali odpowiedź „inni" pisała, że o cyberprzemocy dowiedzieli się dzięki prelekcji policjanta.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy kiedykolwiek dziecko było obiektem zdjęć lub filmów, których publikacji sobie nie życzyło. 80% uczniów odpowiedziało, że nie, natomiast 20% uczniów znalazło się w takiej sytuacji. Podobne pytanie brzmiało „Czy byłeś/aś ofiarą

publikacji kompromitujących materiałów na Twój temat?”.

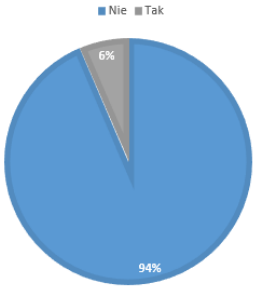

43. Czy byłeś/aś ofiarą publikacji kompromitujących materiałów na Twój temat?

6% uczniów znalazło się w takiej sytuacji.

Substancje Psychoaktywne

Alkohol

Problemy związane ze spożywaniem alkoholu zostały opisane dość dokładnie we wcześniejszej części tej diagnozy. Dzieci często widzą dorosłych spożywających alkohol czy to w domu, czy na imprezach rodzinnych. Co gorsza, picie alkoholu w środowisku młodzieżowym często uważane jest za „cool”, a brak picia jest uważany, jako coś dziwnego. Dzieci zapytane o to ile w ich otoczeniu osób spożywa alkohol odpowiedziały następująco.

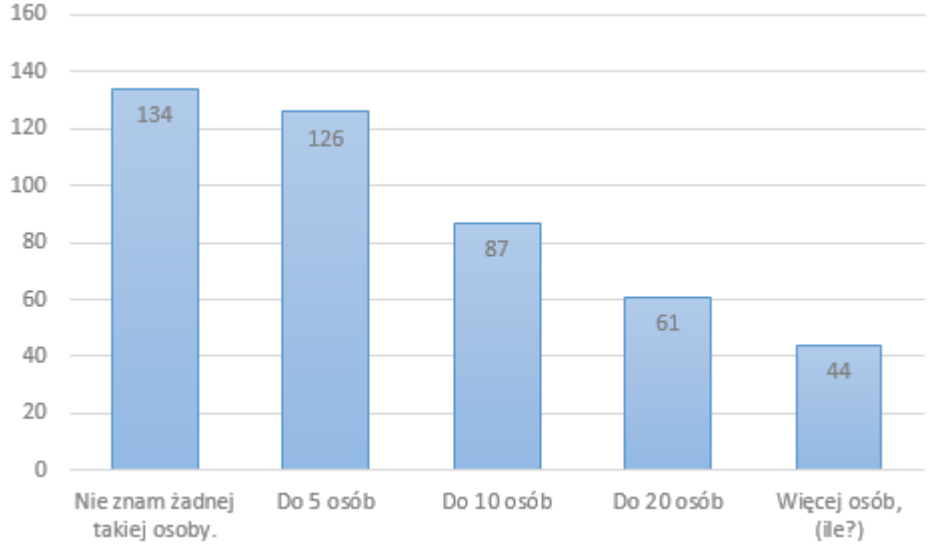

44. Ile osób w Twoim otoczeniu używa alkoholu?

W trakcie robienia ankiety została także zbadana postrzegana łatwość zakupu alkoholu przez dzieci/młodzież. 33% osób uważa, że jest to bardzo trudne, prawie niemożliwe, 24%, że raczej trudne i nie warto się wysilać, 28% osób uważa, że jeśli zna się odpowiednie osoby to można. 15% uważa, że łatwo i że nie wymaga to, ani zbytniego wysiłku, ani znajomości. Jednocześnie warto zauważyć, że większość badanych szkół stanowiły podstawówki.

45. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić alkohol przez osobę nieletnią jest:

Osoby badane zostały zapytane o to czy mają już za sobą inicjację alkoholową. 39% osób odpowiedziało, że tak, natomiast 61%, że nie. Średnia wieku picia pierwszego alkoholu przypadła na wiek ledwo powyżej 11 lat – 11,14. Zapytani o sytuację najczęściej (49%) podawali odpowiedź „w innej sytuacji", do której zaliczały się sytuacje w domu, imprezy rodzinne, święta, dużo osób wskazywało na konkretne osoby z rodziny, które „dały im spróbować". Prawie jedna trzecia (31%) piła alkohol po raz pierwszy na wakacjach, 15% na dyskotece, w pubie, a 4% osób na wagarach. Najczęściej pitym alkoholem jest zdecydowanie piwo – 32 odpowiedzi, wino – 10, wódka – 9 odpowiedzi oraz szampan – 2. 57% osób nie było nigdy namawianych do wypicia alkoholu, 35% było przez znajomych, 5% było namawianych w innej sytuacji, a jedynie 3% osób było namawianych przez osobę, która chciała im sprzedać alkohol. Zdecydowana większość osób (69%) sięga po alkohol okazjonalnie, kilka razy w roku,

23% kilka razy w miesiącu, 7% więcej, niż raz w tygodniu, a jedna osoba prawie codziennie.

Papierosy

Szkodliwość palenia i jego silne właściwości uzależniające zostały dosyć dokładnie opisane już wcześniej. Profilaktyka palenia jest szczególnie nieefektywna kiedy dzieci mogą obserwować rodziców, bądź nauczycieli palących kilka razy dziennie. Uczniowie nie znający żadnej palącej osoby stanowili 17% wszystkich ankietowanych. Najwięcej (29%) osób znała do 5 takich osób, 23% do 20 osób, 18% do 10 osób, a więcej, niż 20 osób zna aż 13% uczniów.

33% uczniów uważa, że papierosy jest kupić trudno, ale jak się poprosi odpowiednie osoby to można, 27% jest zdania, że raczej łatwo i że nie wymaga to dużego wysiłku, ani znajomości. 16% osób uważa, że papierosy jest kupić bardzo trudno i tyle samo procent osób uważa, że raczej trudno. Najmniej (8%) osób uważa, że łatwo jest kupić wyroby tytoniowe, że właściwie mogą być kupione przez każdego. 45% ankietowanych chociaż raz paliło w swoim życiu, a najczęściej podawany wiek, który wtedy mieli wynosi 12 lat.

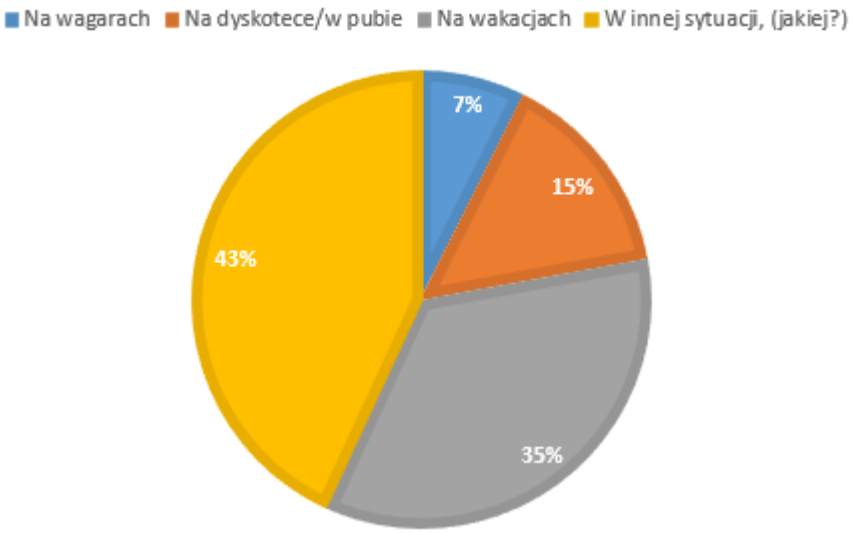

46. Gdzie po raz pierwszy paliłeś/łaś?

Najwięcej (43%) osób po raz pierwszy próbowało papierosów w innych sytuacjach, niż były podane. Zaskakująco często pojawiającą się odpowiedzią tutaj było własnoręcznie wpisane „w domu". Do innych wymienionych miejsc/sytuacji należały także: po szkole, u kolegi, na

weselu, w szopie. 35% osób po raz pierwszy paliło na wakacjach. 15% na dyskotece, w pubie, a najmniej – 7%, na wagarach.

Częściej, niż co dziesiąta osoba pali papierosy codziennie (12%), więcej, niż raz w tygodniu pali 3% osób, 14% pali kilka razy w miesiącu, a najwięcej – 71% osób pali okazjonalnie – kilka razy w roku.

60% osób nie było nigdy namawianych do zapalenia papierosa. 35% było, przez znajomych, 2 osoby były namawiane przez osobę, która chciała im te papierosy sprzedać, a 4% osób wymieniło inną sytuację.

Narkotyki

Narkotyki to potoczna nazwa niektórych substancji psychoaktywnych działających na ośrodkowy układ nerwowy. Narkotyki, według działania fizjologicznego można podzielić na stymulanty, depresanty, psychodeliki i konopie indyjskie, które są oddzielną grupą ponieważ w zależności od odmiany posiadają różne właściwości.

Większość (64%) uczniów nie zna żadnej osoby, której dotyczyłby problem narkotyków, 23% zna do 5 takich osób, 6% do 10, 4% do 20, a 3% osób zaznaczyło, że zna więcej, niż 20 osób używających narkotyków.

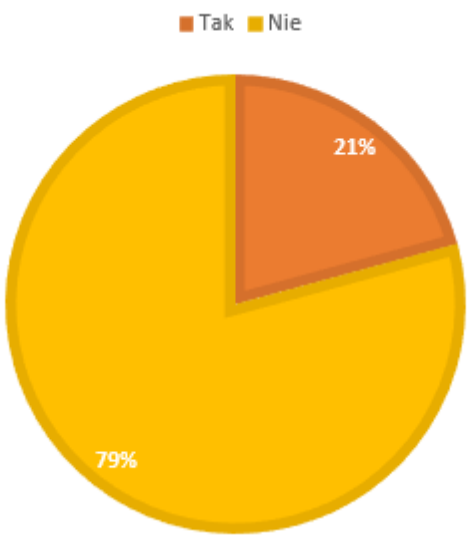

47. Czy wiesz, gdzie i u kogo w Twoim środowisku można kupić narkotyki?

79% dzieci i młodzieży nie wie, gdzie można kupić narkotyki, a dostęp do nich określają najczęściej (62%), jako bardzo trudny. Mimo to, 13% uczniów miało kontakt z narkotykami, najczęściej w wieku 14 lat. 29% uczniów, którzy próbowali narkotyków, zrobili to na wakacjach, 12% na dyskotece, w pubie, jedna osoba na wagarach, natomiast pozostałe 56% osób w innych sytuacjach.

Jeśli chodzi o częstotliwość kontaktu z narkotykami to 65% osób zaznaczyło, że robi to okazjonalnie – kilka razy w roku, 12% kilka razy w miesiącu, 8% więcej, niż raz w tygodniu, 15% robi to prawie codziennie, jednakże w tym przypadku są to 4 osoby. Osoby te najczęściej sięgają po marihuanę, drugą najczęstszą odpowiedzią było LSD, które pojawiło się w 2 odpowiedziach.

88% dzieci i młodzieży nigdy nie było zachęcanych do zażycia narkotyku, 11% było przez znajomych, jedna osoba była zachęcana przez osobę, która chciała jej sprzedać narkotyk, również jedna osoba była zachęcana w innej sytuacji.

Dopalacze

Dopalacze bywają często problemem znacznie poważniejszym, niż narkotyki, ponieważ w przypadku konieczności interwencji medycznej, medycy często nie mają pojęcia czym dana osoba się otruła.

Zdecydowana większość (85%) młodych ankietowanych nie zna żadnej osoby, która by używała dopalaczy. 9% osób zna do 5 takich osób, 3% do 10, 1% osób zna do 20 osób i tyle samo zna więcej, niż 20 osób używających dopalaczy. 90% osób badanych nie ma pojęcia, gdzie można kupić dopalacze.

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło trudności kupowania dopalaczy. 74% osób ocenia kupno dopalaczy jako bardzo trudne, prawie niemożliwe, 24%, że raczej trudno i wobec tego nie warto się wysilać. Nikt nie uważa, że trudno, ale przy znajomości odpowiednich osób to można, tak samo jak nikt nie uważa, że raczej łatwo. 2% osób uważa, że łatwo i że właściwie każdy może je kupić. 96% osób badanych nie miało nigdy kontaktu z dopalaczami.

Z osób, które ten kontakt miały, najwięcej osób (76%) sięga okazjonalnie, 12% prawie codziennie, 8% więcej, niż raz w tygodniu, i najrzadziej – 4% sięga kilka razy w miesiącu.

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło tego czy uczniowie byli zachęcani do zażycia dopalaczy. 94% osób odpowiedziało, że nie, 4%, że znajomi, 1%, że osoba, która chciała sprzedać im dopalacz. Jedna osoba przyznała, że była namawiana w innej sytuacji.

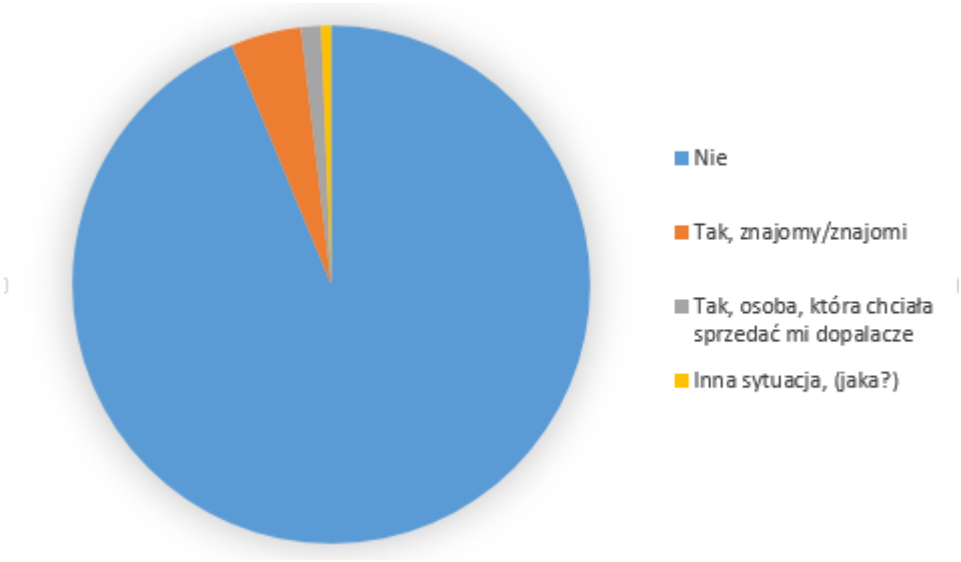

48. Czy ktoś namawiał Cię do spróbowania dopalaczy?

Kierunki działań z zakresu profilaktyki społecznej

Aby poprawić sytuację osób zamieszkujących gminę Szaflary proponuję następujące rozwiązania:

- organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych poprawiających ich szansę na znalezienie pracy,
- współpraca gminy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- organizowanie warsztatów przedsiębiorczości dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- organizowanie treningów umiejętności społecznych i zawodowych oraz treningów motywacji dla osób bezrobotnych,
- wsparcie inwestorów i pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy,
- współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie wsparcia osób najuboższych,
- dalsze podejmowanie działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne,
- organizowanie szkoleń/programów dotyczących zdolności prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu,
- organizowanie szkoleń z asertywności dla dzieci i młodzieży, szczególnie w kontekście uzależnień,
- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, szczególnie rodziców, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, cyberprzemocy, promujących zdrowy tryb życia itd.,
- dalsza, regularna kontrola sprzedaży alkoholu oraz papierosów,
- organizacja szkoleń dla sprzedawców,
- wspieranie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szkolenia profilaktyczne, zapobiegające przemocy w rodzinie,

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

- prowadzenie akcji informacyjnych zwiększających świadomość społeczną o różnych rodzajach przemocy,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- egzekwowanie istniejących przepisów prawnych,
- likwidacja barier architektonicznych zgodnie z zapotrzebowaniem osób niepełnosprawnych,
- wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych,
- praca nad zmianą mentalności społeczności lokalnej, zarówno w przypadku tolerancji osób niepełnosprawnych, jak i przemocy w rodzinach, przede wszystkim podejścia do życia typu „przecież nie będę na nikogo donosić”,
- edukacja.

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Ankiety

Ankieta sprzedawców

Poniższa ankieta jest anonimowa. Nie podajesz swojego imienia ani nazwiska. Jest ona dobrowolna
i ma na celu uzyskanie informacji na temat problemów Twojego środowiska. Postaraj się wypełnić ją czytelnie, dokładnie i zgodnie z prawdą. Nie zostawiaj pytań bez odpowiedzi!

Odpowiedź, którą wybierasz zakreśl w kółeczko. Linie wykropkowane to miejsce na własną odpowiedź.

METRYCZKA			
PŁEĆ:		KOBIETA	MĘŻCZYZNA
WIEK:			
JESTEM PRACOWNIKIEM PUNKTU SPRZEDAŻY		JESTEM WŁAŚCICIELEM PUNKTU SPRZEDAŻY	
W TYM PUNKCIE PROWDZIMY SPRZEDAŻ:			
ALKOHOLU	PAPIEROSÓW	ALKOHOLU I PAPIEROSÓW	

Jeżeli w Twoim punkcie sprzedaje się tylko alkohol odpowiedz na pytania od 1-9 i 14-17.

Jeżeli w Twoim punkcie sprzedaje się tylko papierosy odpowiedz na pytania od 10-17

Jeżeli w Twoim punkcie sprzedaje się alkohol i papierosy odpowiedz na wszystkie pytania.

1. Czy uważasz, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce?
   a. Tak
   b. Nie
   c. Trudo powiedzieć

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

2. Od jakiego wieku, Twoim zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol?

a. Bez ograniczeń wiekowych

b. Od 16 roku życia

c. Od 18 roku życia

d. Od 21 roku życia

3. Czy często zdarza się spożywanie alkoholu w obrębie Twojego punktu?

a. Prawie codziennie

b. Najwyżej raz w tygodniu

c. Raz dwa razy w miesiącu

d. Nigdy

4. Czy osoby pijące alkohol w miejscu Twojego zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa?

a. Tak, stanowią zagrożenie

b. Nie mam zdania

c. Nie stanowią zagrożenia

5. Czy zdarzyło się w ostatnim miesiącu jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu
w obrębie sklepu? TAK NIE

6. Czy zdarzyło Ci się wezwać policję/straż miejską z prośbą o interwencję w sprawie spożywania przez klienta alkoholu w Twoim sklepie lub jego obrębie? TAK NIE

7. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić alkohol?

a. Nigdy
b. Zdarza się, ale bardzo rzadko
c. Co najmniej raz w tygodniu
d. Prawie codziennie

8. Czy wiesz o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnim? TAK NIE

9. Czy sprzedałeś/łaś kiedyś alkohol osobie, o której wiedziałeś/łaś, że jest nieletnia?

a. Nigdy
b. Zdarza mi się
c. Tak, robię to często
d. Zawsze

10. Od jakiego wieku, Twoim zdaniem, powinno sprzedawać się wyroby tytoniowe?

a. Bez ograniczeń wiekowych
b. Od 16 roku życia
c. Od 18 roku życia
d. Od 21 roku życia

11. Jak często zdarza się, że osoba, o której wiesz, że jest nieletnia próbuje kupić wyroby tytoniowe?

a. Nigdy
b. Zdarza się, ale bardzo rzadko
c. Co najmniej raz w tygodniu
d. Prawie codziennie

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

12. Czy wiesz o przypadkach sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom nieletnim?

TAK NIE

13. Czy sprzedałeś/łaś kiedyś papierosy osobie, o której wiedziałeś/łaś, że jest nieletnia?

a. Nigdy
b. Zdarza mi się
c. Tak, robię to często
d. Zawsze

14. W przypadku wątpliwości, jak często pytasz o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta:

a. Zawsze
b. Często
c. Rzadko
d. Nigdy

15. Kiedy ostatnio odbyła się kontrola punktów sprzedaży w Twojej wsi?.....

16. Jak często kontrolowane są punkty sprzedaży?

……

17. Jak, Twoim zdaniem, funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych w Twojej wsi?

a. Bardzo dobrze
b. Dobrze
c. Średnio
d. Słabo

e. W ogóle nie działa

18. Czy Twoim zdaniem ubóstwo jest związane z używaniem alkoholu i papierosów?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

19. Czy Twoim zdaniem bezrobocie jest związane z używaniem alkoholu i papierosów?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

20. Czy Twoim zdaniem są osoby, które regularnie kupują alkohol i papierosy nie mając środków finansowych na wyżywienie i podstawowe artykuły użytku codziennego?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

21. Jak często obserwujesz sytuacje gdy osoby kupujące alkohol przychodzą do sklepu z dziećmi?

a. Codziennie
b. Kilka razy w tygodniu
c. Kilka razy w miesiącu
d. Nie spotkałem się z taką sytuacją

22. Jak często obserwujesz sytuacje gdy osoby kupujące papierosy przychodzą do sklepu z dziećmi?

a. Codziennie
b. Kilka razy w tygodniu
c. Kilka razy w miesiącu
d. Nie spotkałem się z taką sytuacją

23. Czy Twoim zdaniem problemy opiekuńczo- wychowawcze są związane z używaniem alkoholu i papierosów?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

24. Czy Twoim zdaniem bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego jest związana z używaniem alkoholu i papierosów?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

Dziękujemy za rzetelne wypełnienie ankiety!

Ankieta dorosłych mieszkańców gminy

Poniższa ankieta jest anonimowa. Jest ona dobrowolna i ma na celu uzyskanie informacji na temat problemów Państwa gminy. Postaraj się wypełnić ją czytelnie, dokładnie i zgodnie z prawdą.

Odpowiedź, którą Pan/Pani wybierze proszę zakreślić w kółko. Linie wykropkowane to miejsce, gdzie należy podać swoją własną odpowiedź.

METRYCZKA:

płeć: …… (K- kobieta, M- mężczyzna)
wiek: …… (wpisz cyframi)

1. **Jakie problemy są najistotniejsze w Pana/Pani środowisku lokalnym? (zaznacz krzyżyk w każdym wierszu)**

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Bezrobocie					
Alkoholizm					
Ubóstwo					
Przemoc w rodzinach					
Przestępczość					
Narkomania					
Problemy osób starszych					
Problemy osób niepełnosprawnych					
Emigracja					

2. **Jakie kategorie osób i grup najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w Państwa gminie? Proszę zaznaczyć maksymalnie 4.**

Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem i ubóstwem		Rodziny wielodzietne	
Osoby doświadczające przemocy Rodziny, w których występuje przemoc		Rodziny niepełne, samotne matki z dziećmi, samotne kobiety w ciąży	
Osoby niepełnosprawne		Osoby starsze	
Osoby i rodziny z problemem alkoholowym		Inne - jakie? ……..... ……	

3. **Czy uważa Pan/Pani, że gmina, w której Pan/Pani mieszka jest bezpieczna?**
   a. Zdecydowanie tak

b. Raczej tak
c. Trudno powiedzieć
d. Raczej nie
e. Zdecydowanie nie

4. Co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa w Państwa gminie? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

a. Grupy młodzieży zakłócającej spokój na ulicach
b. Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, itp.)
c. Kradzieże, włamania, rozboje
d. Kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego
e. Niezadowalająca aktywność policji
f. Brak stosownego oświetlenia
g. Inne (jakie?)
……

5. Jakie są przyczyny przemocy domowej w Pana/Pani opinii? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

a. problem uzależnienia od alkoholu i/lub narkotyków
b. bezrobocie
c. brak pieniędzy, środków do życia
d. nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi
e. złe wzorce zachowania wyniesione z domu rodzinnego
f. inne……

6. Czy według Pani/Pana przemoc w rodzinie wobec kobiet w Państwa gminie:

a. Zdarza się w wielu rodzinach
b. Zdarza się w niewielu rodzinach
c. Nie znam przypadków bicia kobiet

7. Czy według Pani/Pana oceny na terenie Pana/Pani wsi są przypadki bicia dzieci przez rodziców/opiekunów?

a. Tak, znam wiele takich przypadków
b. Tak, ale są to pojedyncze przypadki
c. Nie słyszałem o takich przypadkach

8. Proszę dokończyć następujące zdanie: *W przypadku zaistnienia przemocy domowej*:

a. Każdy posiadający informację na ten temat powinien zgłosić to odpowiednim instytucjom
b. To, co się dzieje w domu to prywatna sprawa rodziny i nikt nie ma prawa w to ingerować
c. Reakcja na przemoc zależy od tego, kto jest ofiarą i jak długo mamy do czynienia z przemocą

9. Czy zgadza się Pan/Pani z następującymi opiniami?

Dziecko powinno się bać rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek	TAK	NIE
Surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala mu lepiej sobie radzić w przyszłości	TAK	NIE
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem	TAK	NIE
Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą	TAK	NIE

10. Czy wie Pan/Pani, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia przemocy domowej?

a. Tak b. Nie

11. Jakie są przyczyny ubóstwa w Państwa gminie? (maksymalnie 3)

a. Brak wystarczających miejsc pracy
b. Niechęć do podjęcia pracy
c. Wielodzietność
d. Nieumiejętne gospodarowanie pieniędzmi przez rodziny
e. Choroba lub niepełnosprawność
f. Inne……
…….

12. Których mieszkańców najczęściej dotyka ubóstwo?

a. wsi
b. miasteczek
c. dużych aglomeracji miejskich

13. Którą grupę osób ubóstwo dotyka najbardziej?

a. dzieci
b. młodzież
c. osoby w wieku produkcyjnym
d. osoby starsze

14. Czy zdarzyło się w Twoim domu, że zabrakło pieniędzy na (maksymalnie 3):

a. wydatki związane z wypoczynkiem
b. zakupu sprzętu rzeczy do domu
c. zakupu ubrania i butów
d. zakupu produktów spożywczych
e. zakupu środków czystości

f. wystarcza na wszystko

15. Co jest najczęstszym powodem bezrobocia w Państwa wsi?

a. niski poziom edukacji
b. brak przygotowania zawodowego
c. brak ofert pracy
d. niechęć pracodawców do zatrudniania niedoświadczonych pracowników
e. zbyt wygórowane oczekiwania przyszłych pracowników co do charakteru pracy

16. Czy w Pani/a odczuciu znalezienie pracy w mieście jest łatwe?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

17. Czy problemy opiekuńczo - wychowawcze to poważny problem w Państwa wsi?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

18. Co w Pani/a opinii jest powodem problemów opiekuńczo- wychowawczych? (maksymalnie 3)

a. brak edukacji rodziców
b. zbyt mało czasu dla dzieci, a zbyt wiele poświęcanego czasu na pracę
c. uzależnienia
d. brak komunikacji miedzy rodzicem, a dzieckiem
e. brak różnorodnych form spędzania wolnego czasu
f. brak pracy

19. Czy bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego to poważny problem w państwa wsi?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

20. Co w Pani/a opinii jest powodem bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego? (maksymalnie 3)

a. brak pieniędzy
b. uzależnienia
c. zbyt wiele czasu poświęconego pracy
d. brak pomocy ze strony władz miasta
e. brak edukacji społeczeństwa
f. zbyt mała ilość asystentów rodziny lub ich brak

21. Jakie problemy społeczne najczęściej dotykają osoby starsze? (maksymalnie 3)

a. ubóstwo i bieda
b. niepełnosprawność, choroby
c. brak opieki ze strony rodziny
d. brak tolerancji i szacunku
e. samotność
f. inne……
……..

22. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) świadczona w Państwa gminie jest wystarczająca?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

23. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

24. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Państwa gminy?

a. wysoka b. średnia c. niska d. trudno powiedzieć

25. Czy oczekuje Pan/Pani od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych?

a. Tak, oczekuję od władz lokalnych takich działań.
b. Nie oczekuję takich działań od władz lokalnych.
c. Nie mam zdania

26. Proszę zaznaczyć, z którą opinią na temat dostępności alkoholu na rynku się Pan zgadza.

a. Alkohol jest szczególnym towarem i dlatego dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany
b. Alkohol jest takim samym towarem jak każdy inny i nie należy ograniczać handlu nim.

27. Czy uważa Pan/Pani, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce?

a. Tak, jest mniej szkodliwy
b. Nie, jest tak samo szkodliwy
c. Trudo powiedzieć

28. Ile razy zdarzyło się Panu/Pani pić napój alkoholowy (piwo, wino, wódka):

	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 i więcej

W ciągu ostatnich 30 dni							

29. Czy zdarzyło się Panu/ Pani doznawać jakichś przykrych przeżyć związanych z używaniem alkoholu? TAK NIE

30. Czy zdarzyło się Pani/ Panu kiedykolwiek prowadzić samochód pod wpływem alkoholu? TAK

NIE

31. Od jakiego wieku, Pana/Pani zdaniem, powinno sprzedawać się alkohol?

a. Bez ograniczeń wiekowych
b. Od 16 roku życia
c. Od 18 roku życia
d. Od 21 roku życia

32. Czy pali Pan/Pani papierosy? TAK NIE

33. Czy chciałbyś wziąć udział w bezpłatnym programie (np. terapii), który pomógłby Ci uporać się z problemem palenia papierosów? TAK NIE

34. Czy w Państwa gminie łatwo jest kupić narkotyki:

a. Bardzo trudno, prawie niemożliwe
b. Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można
c. Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości

35. Czy w Pana/Pani opinii dzieci w gminie mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków?

a. tak b. nie c. nie wiem d. to zależy od punktu sprzedaży

36. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy? Proszę wybrać 3 najważniejsze.

a. Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
b. Przemoc ze strony rodziców
c. Alkohol i papierosy
d. Narkotyki
e. Chuligaństwo
f. Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
g. Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
h. Inne (jakie?) ……...

37. Czy pomoc gminy niesiona przez jednostki pomocy społecznej jest wystarczająca?

a. tak b. raczej tak c. raczej nie d. nie e. trudno powiedzieć

38. Jakie działania powinna podejmować gmina w celu w przypadku zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych? Proszę wybrać 5 najważniejsze odpowiedzi?

a. Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
b. Edukowanie kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych
c. Lepsza współpraca z policją, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz gminy
d. Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych, niepełnosprawnych
e. Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy
f. Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Ośrodek Profilaktyki Społecznej

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

Ankieta dla uczniów

METRYCZKA:

płeć: …… (K- kobieta, M- mężczyzna)

wiek: …… (wpisz cyframi)

szkoła

- ✓ **podstawowa**
- ✓ **gimnazjum**
- ✓ **liceum**
- ✓ **technikum**
- ✓ **szkoła zawodowa**

1. **Czy w bieżącym roku szkolnym byłeś/łaś na wagarach?**
   a. TAK
   b. NIE
2. **Jeżeli tak, to dlaczego opuściłeś/łaś lekcje? (możesz wybrać więcej niż 1 odpowiedź)**
   a. Ze strachu
   b. Za namową kolegów
   c. Za przyzwoleniem rodziców
   d. Bez konkretnego powodu
   e. Inne, (jakie?)
   ……
3. **Czy masz swój komputer/smartfon/tablet lub inne urządzenie mobilne?** TAK NIE

4. **Jak dużo czasu spędzasz tygodniowo przed tym urządzeniem?**
   a. Do 5 godzin
   b. Do 10 godzin
   c. Do 20 godzin
   d. Do 30 godzin
   e. Więcej, ile……

5. **Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z tego urządzenia? (możesz wybrać więcej niż 1 odpowiedź)**
   a. Portale społecznościowe, fora, różne strony internetowe
   b. Gry komputerowe
   c. Pracuję/uczę się przy pomocy komputera
   d. Inne,
   jakie……

6. **Czy czujesz się w szkole bezpieczny/a ?**
   a. Tak, czuję się bezpieczny
   b. Raczej bezpieczny
   c. W mojej szkole jest raczej niebezpiecznie
   d. Nie, moja szkoła jest niebezpieczna

7. **Czy w Twoim środowisku (szkole, osiedlu, rodzinie itp.) są osoby, których się boisz?:**

   TAK (ilu?.....) NIE

8. **Czy byłeś/łaś ofiarą jakiegoś rodzaju przemocy (fizycznej, psychicznej, słownej, ekonomicznej)?**

   TAK NIE

9. Czy znasz przypadki stosowania którejś z podanych niżej form przemocy?

Złośliwe sms'y, mms'y, wpisy poprzez komunikatory itp.	**TAK**	**NIE**
Obraźliwe filmiki video kręcone telefonem komórkowym	TAK	NIE
Obraźliwe maile lub wpisy na portalach internetowych	TAK	NIE
Publikowanie w Internecie obraźliwych informacji	TAK	NIE

10. Czy w stosunku do Ciebie miało miejsce takie zachowanie? TAK NIE

11. Czy słyszałeś/aś o zjawisku cyberprzemocy (wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu, publikowanie kompromitujących materiałów wbrew woli bohatera, podszywanie się itp.)?

a. Tak

b. Nie

c. Nie pamiętam

12. Jeśli tak to kto przekazał Ci wiedzę dotyczącą cyberprzemocy?

a. Rodzice

b. Nauczyciele

c. Pedagog szkolny

d. Koledzy

e. Telewizja

f. Internet

g. Inni……..

13. Czy byłeś/-aś obiektem zdjęć lub filmów, których publikacji sobie nie życzyłeś?

a. Tak

b. Nie

14. Czy byłeś/-aś ofiarą publikacji kompromitujących materiałów na Twój temat?

a. Tak

b. Nie

15. Ile znasz osób poniżej 18 lat, które palą papierosy?

a. Nie znam żadnej takiej osoby.

b. Do 5 osób

c. Do 10 osób

d. Do 20 osób

e. Więcej osób, (ile?) ……

16. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić papierosy przez osoby nieletnie jest:

a. Bardzo trudno, prawie niemożliwe

b. Raczej trudno, nie warto się wysilać

c. Trudno, ale jak się poprosi odpowiednie osoby to można

d. Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości

e. Łatwo, właściwie każdy może kupić

17. Czy paliłeś/łaś kiedykolwiek papierosy? TAK NIE

JEŚLI NA TO PYTANIE ODPOWIEDZIAŁEŚ/ŁAŚ „NIE" PRZEJŚĆ OD RAZU DO PYTANIA 21.

18. Gdzie po raz pierwszy paliłeś/łaś?

a. Na wagarach

b. Na dyskotece / w pubie

c. Na wakacjach

d. W innej sytuacji, (jakiej?)

……

19. Ile miałeś/łaś wtedy lat? ……

20. Jak często sięgasz po papierosa?

a. Prawie codziennie

b. Więcej niż raz w tygodniu

c. Kilka razy w miesiącu

d. Okazjonalnie (kilka razy w roku)

21. Czy ktoś namawiał Cię do spróbowania papierosów?

a. Nie

b. Tak, znajomy/znajomi

c. Tak, osoba, która chciała sprzedać mi papierosy

d. Inna sytuacja, (jaka?)

……

22. Ile osób w Twoim otoczeniu używa alkoholu?

a. Nie znam żadnej takiej osoby.

b. Do 5 osób

c. Do 10 osób

d. Do 20 osób

e. Więcej osób, (ile?) ……

23. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić alkohol przez osobę nieletnią jest:

a. Bardzo trudno, prawie niemożliwe

b. Raczej trudno, nie warto się wysilać

c. Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można

d. Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości

e. Łatwo, właściwie każdy może kupić

24. Czy miałeś kiedyś kontakt z alkoholem? TAK NIE

JEŚLI NA TO PYTANIE ODPOWIEDZIAŁEŚ/ŁAŚ „NIE" TO PRZEJDŹ OD RAZU DO PYTANIA 29.

25. Ile miałeś/łaś wtedy lat? ……

26. W jakiej sytuacji po raz pierwszy miałeś/łaś kontakt z alkoholem?

a. Na wagarach

b. Na dyskotece / w pubie

c. Na wakacjach

d. W innej sytuacji, (jakiej?)

……

27. Jak często sięgasz po alkohol?

a. Prawie codziennie

b. Więcej niż raz w tygodniu

c. Kilka razy w miesiącu

d. Okazjonalnie (kilka razy w roku)

28. Po jaki alkohol sięgasz najczęściej?

……..

29. Czy ktoś namawiał Cię do wypicia alkoholu?

a. Nie

b. Tak, znajomy/znajomi

c. Tak, osoba, która chciała sprzedać mi alkohol

d. Inna sytuacja, (jaka?)

……

30. Ile znasz osób w Twoim otoczeniu używających narkotyków?

a. Nie znam żadnej takiej osoby.

b. Do 5 osób

c. Do 10 osób

d. Do 20 osób

e. Więcej osób, (ile?) ……

31. Czy wiesz, gdzie i u kogo w Twoim środowisku można kupić narkotyki?

TAK NIE

32. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest:

a. Bardzo trudno, prawie niemożliwe

b. Raczej trudno, nie warto się wysilać

c. Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można

d. Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości

e. Łatwo, właściwie każdy może kupić

33. Czy miałeś kiedykolwiek kontakt z narkotykami? TAK NIE

JEŚLI NA TO PYTANIE ODPOWIEDZIAŁEŚ/ŁAŚ „NIE" TO PRZEJŚĆ OD RAZU DO PYTANIA 38.

34. Ile miałeś/łaś wtedy lat? ……

35. Gdzie po raz pierwszy miałeś/łaś kontakt z narkotykami?

a. Na wagarach

b. Na dyskotece / w pubie

c. Na wakacjach

d. W innej sytuacji, (jakiej?)

……

36. Jak często sięgasz po narkotyki?

a. Prawie codziennie

b. Więcej niż raz w tygodniu

c. Kilka razy w miesiącu

d. Okazjonalnie (kilka razy w roku)

37. Najczęściej sięgasz po:

……..……

……

38. Czy ktoś namawiał Cię do spróbowania narkotyku?

a. Nie

b. Tak, znajomy/znajomi

c. Tak, osoba, która chciała sprzedać mi narkotyk

d. Inna sytuacja, (jaka?)

……

39. Ile znasz osób w Twoim otoczeniu używających dopalaczy?

a. Nie znam żadnej takiej osoby.

b. Do 5 osób

c. Do 10 osób

d. Do 20 osób

e. Więcej osób, (ile?) ……

40. Czy wiesz, gdzie i u kogo w Twoim środowisku można kupić dopalacze?

TAK NIE

Wadowicka 12/425
30-415 Kraków
Tel/fax: +48 12 446 42 94
biuro@ops.edu.pl

41. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić dopalacze jest:

a. Bardzo trudno, prawie niemożliwe

b. Raczej trudno, nie warto się wysilać

c. Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można

d. Raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości

e. Łatwo, właściwie każdy może kupić

42. Czy miałeś kiedykolwiek kontakt z dopalaczami? TAK NIE

43. Czy ktoś namawiał Cię do spróbowania dopalaczy?

a. Nie, to była moja inicjatywa

b. Tak, znajomy/znajomi

c. Tak, osoba, która chciała sprzedać mi dopalacze

d. Inna sytuacja, (jaka?)

……

44. Jak często sięgasz po dopalacze? – jeśli w pytaniu 42. Odpowiedziałeś „nie" to nie odpowiadaj na to pytanie.

a. Prawie codziennie

b. Więcej niż raz w tygodniu

c. Kilka razy w miesiącu

d. Okazjonalnie (kilka razy w roku)

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.